Ազգ
Azg
armenian daily
31 ՅՈՒԼԻՍ 1999 ՇԱԲԱԹ # 141 (1887)

Վաֆա Գուլուզադեն մեկնաբանում է Հայաստանի նախագահի հարցազրույցը

ԲԱՔՈՒ, 30 ՅՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Ադրբեջանի արտաքին քաղաքականության գծով խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն, մեկնաբանելով Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի՝ «Մոսկովսկիե նովոստի» թերթի հուլիսի 27-ի համարում հրապարակված հարցազրույցը, հայտարարել է, թե Հայաստանի ղեկավարը, փաստորեն, կրկնել է իր երկրի նախորդ դիրքորոշումը: Ադրբեջանը նույնպես հանդես է գալիս նախկին դիրքերից, ասել է Գուլուզադեն, եւ կարծում է, որ «օկուպացված տարածքները պետք է ազատվեն», փախստականները պետք է վերադառնան իրենց տները, եւ դրանից հետո միայն կարելի է քննարկել Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը: «Մեր կարծիքով, հակամարտությունը պետք է կարգավորել ԵԱՀԿ լիսաբոնյան գագաթաժողովի սկզբունքների հիման վրա», նշել է Ադրբեջանի խորհրդականը: Միեւնույն ժամանակ Գուլուզադեն կարծում է, որ եթե երկու նախագահների հանդիպումն արդեն կայացել է, եւ նրանք գոհ են դրա արդյունքներից, ապա լավատեսության համար հիմքեր կան: Նա նշել է, որ երկու նախագահներն առայժմ չեն հրապարակել հուլիսի 16-ին Ժնեւում կայացած հանդիպման մանրամասները, եւ քանի դեռ դա տեղի չի ունեցել, չարժե վերջնական եզրահանգումներ անել կարգավորման հեռանկարների շուրջ:

ՀԱԿԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ո՞վ է ում պատվերը կատարում

Հ. Բագրատյանը պատասխանում է Արմենսելի վերաբերմամբ իրեն ուղղված մեղադրանքին

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

«Դավիթ Վարդանյանի ներկայացրած քաղաքական ուժն ընդդեմ էր նախկին իշխանություններին, այսօր դարձյալ նույն նախկիններին, ուրիշ այլ ուժի նրանց թույլ չի տրված ընդդեմ լինել», արձանագրեց «Ազատություն» կուսակցության նախագահ եւ ՀՀ նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը երեկ իր ասուլիսում, որը պատասխան էր հանրապետության նախագահի նստավայրում հուլիսի 27-ին տեղի ունեցած ԱԺՄ անդամ եւ նախագահին կից վերահսկողության ծառայության նախկին ղեկավար Դավիթ Վարդանյանի ասուլիսին, ուր հրապարակվել էր Արմենսելի հիմնադրման եւ գործունեության համապատասխանությունը հայաստանյան օրենսդրությանը ուսումնասիրող ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացությունը: Հրանտ Բագրատյանը վկայակոչեց մի շարք թերթերի, նաեւ «Ազգի» մեջբերումը, ուր ի մասնավորի նշված էր, որ Դավիթ Վարդանյանը համոզված է, որ Հրանտ Բագրատյանը տեղյակ լինելով TWT-ի գործունեության ոչ օրինականությանը, խուսափել է պատասխանատվությունից՝ չստորագրելով օրենքի ուժ ունեցող որոշումներ:

Հրանտ Բագրատյանը վկայեց, թեեւ այս փաստաթղթում իրեն ուղղված անմիջական մեղադրանքներ չկան, սակայն հստակ փորձ է արվում վարկաբեկել իրեն եւ հասարակական անհանդուրժողականություն ստեղծել:

Տես • էջ 3

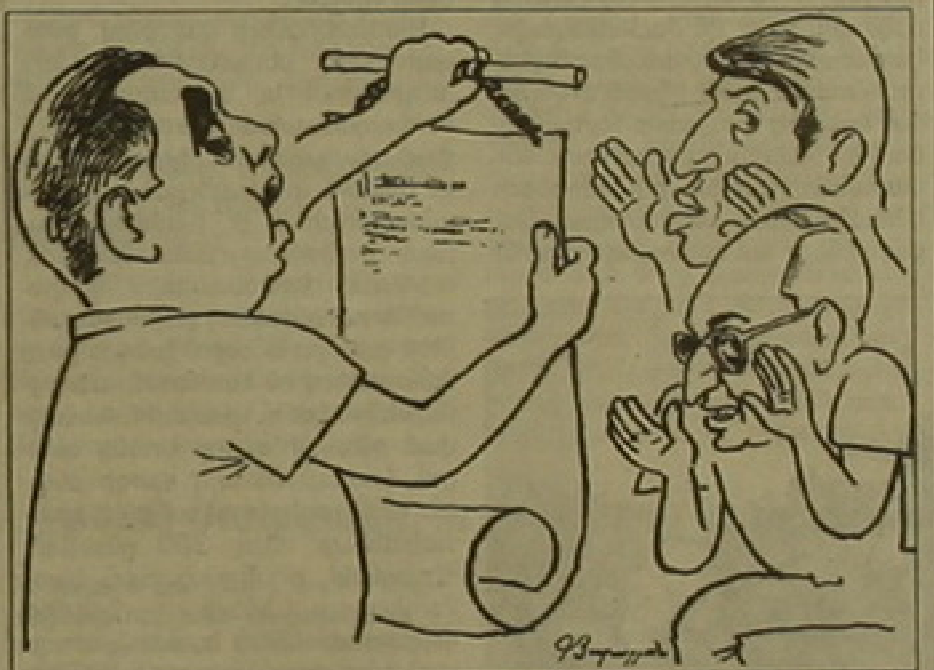

Է. Միլիտոնյանը նշանակվեց տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչության նոր պետ

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հուլիսի 30-ին ՀՀ կառավարության աշխատակազմի ղեկավար, նախարար Շահեն Կարամանուկյանը տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչության աշխատակիցներին ներկայացրեց այդ գերատեսչության նոր պետ Էդուարդ Միլիտոնյանին:

Նա նաեւ շնորհակալություն հայտնեց ՀՀ վարչապետի որոշմամբ զբաղեցրած պաշտոնից ազատված նախկին պետ Հարություն Կարապետյանին: Գործընկերների անունից նախկին ղեկավարին երախտագիտության խոսք ասաց եւ նոր պետին հաջողություններ մաղթեց գերատեսչության աշխատակից, լրագրող Ռաֆիկ Հովհաննիսյանը:

Մինչ այս նշանակումը Է. Միլիտոնյանը զբաղեցնում էր ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվության ու քարոզչության վարչության պետի պաշտոնը:

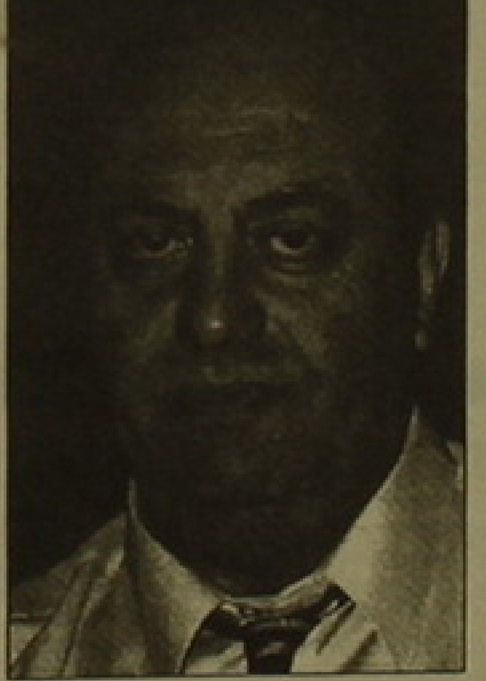

Կուսակցությունների նախընտրական հիմնադրամներից պետբյուջե կփոխանցվի 171.5 հազար դրամ

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱԺ ընտրություններին մասնակցած 21 կուսակցություններից նախընտրական հիմնադրամում ամենաշատ մուտքեր ունեցել է «Միասնություն» (ՀԺԿ եւ ՀԺԿ) դաշինքը՝ 36927.6 հազար դրամ, որից դաշինքը ծախսել է 36807.6 հազարը (մնացորդը կազմում է 120.0 հազար դրամ):

Հուլիսի 30-ին ՀՀ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի (ԿԸՀ) վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայությունը հանձնաժողովին ներկայացրեց նախընտրական քարոզչության ծախսերի մասին թեկնածուների եւ կուսակցությունների ներկայացրած հայտարարագրերի ամփոփ տվյալները: Ըստ այդ տվյալների, 21 կուսակցությունների կատարած ընդհանուր ծախսերը կազմում են 140512.6 հազար դրամ, հիմնադրամներում եղած մնացորդը՝ 171.5 հազար դրամ, ըստ ՀՀ Ընտրական օրենսգրքի, կփոխանցվի պետբյուջե:

Նշենք, որ 6 կուսակցություններ նախընտրական հիմնադրամներ չեն բացել եւ ծախսերը կատարել են իրենց միջոցներով:

Մաքսային վարչության պետն ու տեղակալներն ազատվել են պաշտոնից

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը հուլիսի 30-ին ստորագրել է որոշումներ, ըստ որոնց իրենց զբաղեցրած պաշտոններից ազատվել են.

Հուսիկ Գեւորգյանը՝ մաքսային վարչության պետի պաշտոնից, Արամ Նազիկյանը՝ վարչության պետի առաջին տեղակալի, Վարդան Աստվածատրյանը եւ Միհրան Մովսիսյանը՝ պետի տեղակալների պաշտոններից:

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ

Նոր հանձնաժողովում միայն մասնագետներ

Երեկ կայացավ հանրապետության նախագահին առընթեր Սահմանադրական փոփոխություններ նախապատրաստող նոր հանձնաժողովի անդրանիկ նիստը, որը վարում էր Ռոբերտ Քոչարյանը:

Նախագահի խոսքերով, ի տարբերություն նախորդի, նոր հանձնաժողովը կազմված է միայն մասնագետներից: Շեշտելով սահմանադրական բարեփոխումներն արագացնելու անհրաժեշտությունը, նա նշեց, որ ցանկալի կլինի աշխատանքներն ավարտել մինչեւ տարեվերջ, որից հետո նախագիծը կներկայացվի միջազգային փորձաքննության, իսկ այնուհետեւ՝ Ազգային ժողով:

Ըստ Ռոբերտ Քոչարյանի, անհնարին է ունենալ կատարյալ Սահմանադրություն: Կյանքը փոփոխվում է, եւ բնական է, որ դրան զուգահեռ, երկրի հիմնական օրենքը ենթակա է նոր պայմաններից բխող կատարելագործման: Արդեն իսկ պարզ է, որ Սահմանադրության մեջ կան ակնհայտ բացթողումներ եւ հակասություններ, որոնք աշխատանքի ընթացքում լուրջ խոչընդոտներ են հարուցում: «Սահմանադրական փոփոխությունների առաջին հերթին պետք է ուղղված լինեն իշխանության տարբեր ճյուղերի միջեւ հավասարակշռված փոխհարաբերությունների ստեղծմանը», շեշտեց Ռոբերտ Քոչարյանը: Նրա կարծիքով, Սահմանադրության մեջ պետք է ներառվեն նաեւ մարդու իրավունքների հետ կապված խնդիրները:

«Ազգը» գնում է ամառային արձակուրդի

Հետեւելով հայաստանյան մամուլի մի շարք ներկայացուցիչների օրինակին, «Ազգը» որոշել է այս տարի 15 օրով մեկնել ամառային արձակուրդի: Դա լա՞վ է, թե՞ վատ, գնահատելու վերջնական ու վճռական իրավունքը պատկանում է ընթերցողներին: «Ազգը» արձակուրդից կվերադառնա օգոստոսի 16-ին, հետեւաբար թերթի առաջիկա համարը կարելի է ձեռք բերել օգոստոսի 17-ին: Մինչ այդ ընթերցողներին խնդրում ենք գոհ մեզ՝ ինչպես էր ազգային կյանքն առանց «Ազգի»:

Սպանդ Ալաբամայում

ԱՏԼԱՆՏԱ, 30 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: 9 սպանված եւ առնվազն 12 վիրավոր. այսպիսին է այն արյունոտ ողբերգությունը, որը տեղի է ունեցել ԱՄՆ-ի Ջորջիայի նահանգի մայրաքաղաք Ատլանտայում: Հինգշաբթի օրը տեղական ժամանակով ցերեկվա ժամը 3-ին միջին տարիքի մի տղամարդ մտել է վարչական շենք, որտեղ տեղավորված են տարբեր ընկերությունների ներկայացուցչություններ, բարձրացել է երրորդ հարկ եւ դրանցից մեկի գրասենյակում կարճատեւ զրույցից հետո անսպասելիորեն կրակ է բացել երկու ատրճանակով, որից հետո հեռացել է շենքից, եւ անցնելով փողոցը, սպանդը շարունակել է հարեւան շենքում: Դա Ատլանտայում ամենախոշոր սպանությունն է 20-րդ դարում:

Ինչպես մամլո ասուլիսում հաղորդել է Ատլանտայի քաղաքագլուխ Բիլ Քեմփբելը, ականատեսների ցուցմունքների համաձայն, ոճրագործության մեջ կասկածվում է Ատլանտայի արվարձանի 44-ամյա բնակիչ Մարկ Բարտոնը:

ԱՄՆ

Կոնգրեսական Ռոբերտ Էնդրյուսը դեմ է Բաքու-Ջեյհան նավթատարի ֆինանսավորմանը մինչեւ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորումը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 30 ՅՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Ինչպես հայտնի դարձավ ԱՄՆ Կոնգրեսի հավաստի աղբյուրներից, Նյու Ջերսիի նահանգից կոնգրեսական Ռոբերտ Էնդրյուսը հուլիսի 27-ին առաջարկել է ուղղում մտցնել Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի «2000 ֆինանսական տարում օտարերկրյա հատկացումների մասին» օրինագծում:

Էնդրյուսի ուղղման համաձայն, ԱՄՆ-ը չպետք է ֆինանսական կամ այլ աջակցություն ցույց տա Բաքու-Ջեյհան նավթատարի շինարարությանը, քանի դեռ ԱՄՆ պետքարտուղարը Կոնգրեսին չի զեկուցել ղարաբաղյան հակամարտության վերջնական կարգավորման հասնելու մասին:

Չնայած այն հանգամանքին, որ ուղղումն առաջարկվել է երեքշաբթի օրը, կոնգրեսական Էնդրյուսը դրա մասին չի հայտարարել Ներկայացուցիչների պալատի հինգշաբթի օրը կայացած լիակազմ նիստի ժամանակ:

Նույն աղբյուրների համաձայն, Ներկայացուցիչների պալատի անդամները որոշել են մինչեւ երկուշաբթի հետաձգել օտարերկրյա հատկացումների մասին օրինագծին առնչվող քննարկումները:

Թուրքիայի դիվանագիտական աղբյուրները մտահոգություն են հայտնել Էնդրյուսի ուղղման առնչությամբ, սակայն համոզված չեն, որ լուրջ քննարկումների առարկա կդառնա, եւ դեռ ավելին՝ որ կարող է ընդունվել: Թուրքական աղբյուրների համաձայն, ԱՄՆ պետդեպարտամենտը կտրականապես դեմ է նման ուղղում մտցնելուն, որը հակասում է Բաքու-Ջեյհան նավթատարի շինարարությանը պաշտպանող Վաշինգտոնի դիրքորոշմանը:

Ադրբեջանի արտաքին քաղաքականության գծով խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն իր հերթին հայտարարել է, որ Էնդրյուսի ուղղումն ընդունելու հավանականությունը «հավասար է զրոյի»: Գուլուզադեն ընդգծել է, որ նման ուղղում ընդունելու անհնարինությունն առաջին հերթին պայմանավորված է նրանով, որ հակասում է Կովկասում ԱՄՆ-ի սեփական շահերին: «Էնդրյուսի ուղղումը հավասարազոր է հետեւյալ առաջարկությանը. ամերիկյան ընկերությունները թող չաշխատեն Ադրբեջանում այնքան ժամանակ, քանի դեռ ղարաբաղյան հակամարտությունը չի կարգավորվել»:

«Վաշինգտոնից ստացված տեղեկությունների համաձայն, ոչ ԱՄՆ վարչակազմը, ոչ Կոնգրեսի անդամները չեն պաշտպանի նման ուղղումը», նշել է Ադրբեջանի խորհրդականը:

digitised by A.R.A.R.@

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

ՀԿ-ները փախստականների բնակարանային հարցի լուծման տարբերակներ են առաջարկում

«Փախստականների ֆոնդ» բարեգործական միության նախաձեռնությամբ փախստականների հարցերով զբաղվող ՀԿ-ների կառավարության ներկայացուցիչների մասնակցությամբ հուլիսի 30-ին կինոյի տան նիստերի դահլիճում քննարկեցին ժամանակավոր կացարաններում բնակվող փախստականների բնակարանային հիմնահարցի լուծման ուղիները: «Փախստականների ֆոնդի» նախագահ Վլադիմիր Ադայանը ներկայացրեց քննարկվելիք թեմայի շրջանակում իրենց կատարած ուսումնասիրության արդյունքները: Յոթ ամիս շարունակ ուսումնասիրել են բոլոր ժամանակավոր կացարաններում բնակվող փախստականների բնակարանային պայմանները: Պրն Ադայանն անթույլատրելի համարեց 11 տարի շարունակ մեծաթիվ բնակչությանը փախստականի կարգավիճակով ժամանակավոր կացարաններում պահելը: Հարցը չլուծելու պատճառներից մեկը համարեց խնդրի նկատմամբ պետական քաղաքականության բացակայությունը, որի համար էլ ուղերձով ու առաջարկություններով դիմելու են ՀՀ նախագահին, ՀՀ վարչապետին, ԱԺ նախագահին: Առաջարկություններից մեկն այն էր, որ 26 ժամանակավոր կացարանները սեփականաշնորհելու դեպքում 1000 ընտանիք կունենա: Իսկ կից գրությամբ ներկայացնում են նաեւ, ըստ բանախոսի, ժամանակավորապես բնակվողների հավանությանն արժանացած կացարանների անվանումները, որոնք բնակարանների վերածվելու կոմունալ հարմարություններ ունեն: Դրանց մեջ չեն մտնում միայն ուսանողական հանրակացարանները, որոնց սեփականաշնորհումը կանխված է օրենքով: Առաջարկվում էր նաեւ քաղաքացիություն ընդունածներին ծերբազատել «փախստական» ռակումից, եւ նրանց բնակարանները սեփականաշնորհել առանց հինգ տարի բնակվելու նախապայմանի:

Մասնակիցների կարծիքով, բնակարանների սեփականաշնորհման արդյունքում եւ կառավարության համապատասխան որոշումներում փախստականների իրավունքներն ու շահերն անտեսվել են եւ ԱԺ-ին առաջարկվում էր համապատասխան փոփոխություններ կատարել օրենքում: Ժամանակավոր կացարաններում բնակվող փախստականների բնակարանային խնդրի լուծման ռեզերվ են համարում ամրացման ենթակա եւ վթարային ճանաչված բնակելի տները: Նրանց ասելով, ներկայումս այդ կարգի բնակարաններում բնակվում են փախստականների շուրջ 300 ընտանիք: Հիշեցնենք, որ միջազգային կազմակերպությունների կողմից փախստականների համար կառուցված բնակարանների թիվը 2332 է: Կլոր սեղանի մասնակիցները առաջարկների ներկայացված նախագիծը քննարկելուց հետո հավելեցին նոր հարցադրումներով եւ պատրաստակամություն հայտնեցին դրանք քննարկել կառավարության ներկայացուցիչների հետ:

Ս. Պ.

Ռոբերտ Քոչարյան. Հատուկ ուշադրության կարիք ունի ողջ բարձրագույն կրթության համակարգը

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ես հիշում եմ մի քանի տարի առաջ ընդունելության քննություններից հետո կառավարության շենքի դիմացի վրանները, դրանք վերացան, նոր մոտեցում սկսեց դրսեւորվել քննությունների նկատմամբ՝ առաջին անգամ 97 թ.-ին, հաջորդ տարի այդ համակարգն ավելի կատարելագործվեց», հուլիսի 30-ին այցելելով ընդունելության քննությունների քննասենյակներ, նշեց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: «Համոզված եմ, որ այս տարի ամեն ինչ ավելի կատարելագործված է ընթանում: Վրաններ, բողոքներ, անվստահության մթնոլորտ չպետք է լինի», հայտարարեց նախագահը:

Նախագահի խոսքերով, իր մասնակցությունն ընդունելության քննություններին միայն մեկ այցելությամբ չի սահմանափակվում, ինքը հետեւում է ողջ գործընթացին՝ սկզբից մինչ ավարտ: Նա նշեց, որ ամեն տարի փորձ է արվում նորություններ մտցնել. «Ստեղծագործ ժողովուրդ ենք, ամեն տարի փորձում ենք նոր ելքեր գտնել»:

Համաձայնելով լրագրողների կարծիքին, որ ընդունելության քննությունների համար հանձնաժողովների անդամների վարձատրության փոքր չափը կարող է կասկածի տակ դնել նրանց օբյեկտիվ աշխատանքը, նախագահը հայտնեց, որ պետք է լինի պարգեւատրման հատուկ ֆոնդ. «Մարդիկ գիշեր-ցերեկ աշխատում են, ծանր գործ է: Հանձնաժողովի բոլոր անդամների վրա ճնշում է գործադրվում բարեկամների, ընկերների, հարեւանների կողմից, այնպես որ պետք է գնահատել այդ աշխատանքը: Անցյալ տարի փորձել ենք այդ հարցը կարգավորել, կարծում եմ, այս տարի եւս հնարավորություն կգտնենք»:

Նախագահն ընդգծեց նաեւ, որ հատուկ ուշադրության եւ բարեփոխումների կարիք ունի ոչ միայն ընդունելության քննությունների, այլեւ ողջ բարձրագույն կրթության համակարգը. «Բարեփոխումների ծրագրով պետք է հանդես գա կրթության եւ գիտության նախարարությունը»:

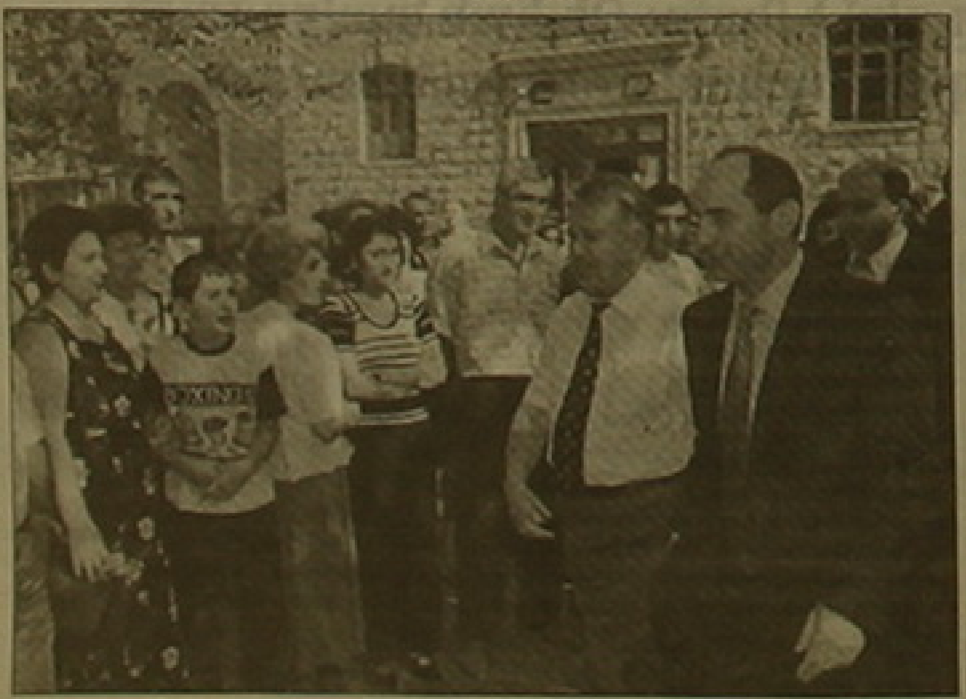

«Սաքէներգո»-ն Հայաստանին պարտք է 4,4 մլն. դոլար՝ մատակարարված էլեկտրաէներգիայի դիմաց

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Այսօր մեկօրյա այցով Հայաստան է ժամանել «Սաքէներգո» պետական ձեռնարկության գլխավոր տնօրեն Էմզար Չաչխիանին: «Հայէներգո»-ի գլխավոր տնօրենի հետ հանդիպման ընթացքում քննարկվել են էլեկտրաէներգիայի դիմաց Վրաստանի 4,4 մլն դոլար պարտքի մարման առնչվող հարցերը, որը Հայաստանը մատակարարել է անցյալ տարվա հոկտեմբերից մինչեւ ընթացիկ տարվա մարտ ամիսը: Այդ մասին հաղորդեց «Հայէներգո»-ի գլխավոր տնօրեն Կարեն Կարապետյանը: Նրա ասելով, «պարտքն անպայման կմարվի, եւ բանակցությունների ընթացքում քննարկվում է Վրաստանին էլեկտրաէներգիա մատակարարելու շուրջ նոր պայմանագիր կնքելու հնարավորությունը»: Հիշեցնենք, որ ընթացիկ տարվա ապրիլի 30-ին դադարեցվել էր էլեկտրաէներգիայի մատակարարումը Վրաստանին:

Ինչպես հաղորդեց Հայաստանի էներգետիկայի առաջին փոխնախարար Կարեն Գալստյանը, ամենայն հավանականությամբ, վրացական կողմը 4,4 մլն դոլարը կվճարի Ռուսաստանին՝ հայկական ԱէԿ-ի կարիքների համար միջուկային վառելիքի մատակարարումների դիմաց: Միջուկային վառելիքի դիմաց Հայաստանին տրամադրված Ռուսաստանի ապրանքային վարկի ընդհանուր գումարը կազմում է 21 մլն դոլար: Հաշվի առնելով ամառային պայմանները՝ ներկայումս Վրաստանը լրացուցիչ էլեկտրաէներգիայի կարիք չունի:

ԱՄՆ

Հոգեհանգստյան արարողություն Նյու Յորքի ս. Վարդան տաճարում

Հայ առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ-ի Արեւելյան թեմի Առաջնորդարանի դիվանի հաղորդագրության համաձայն, ս. Վարդան առաջնորդանիստ մայր տաճարում օրերս տեղի է ունեցել հոգեհանգստյան արարողություն՝ ներկայությամբ Նյու Յորքի քաղաքապետ Ռուդոլֆ Ջուլիանիի, նահանգապետ Ջորջ Փաթաքիի ներկայացուցչի եւ ՄԱԿ-ում Հայաստանի Հանրապետության դեսպան Մովսես Աբելյանի: Միջեկեղեցական հոգեհանգստյան պաշտոնի հանդիսապետ, Արեւելյան թեմի առաջնորդ Խաժակ արք. Պարսամյանի հրավերին պատասխանելով՝ այս արարողությանը մասնակցել են ռուս ուղղափառ, բուլղար, ասորի, հույն, հնդիկ, անգլիկան, ինչպես նաեւ Ամերիկայի հայ կաթոլիկ եկեղեցիների եւ Նյու Յորքի արքեպիսկոպոսարանի ներկայացուցիչները, եկեղեցիների ազգային խորհրդի ընդհանուր քարտուղար Ջոան Գամփբըլը եւ «Խղճի կոչ» հիմնարկության նախագահ ռաբբի Արթուր Շնայերը:

Բոլոր ելույթ ունեցողներն իրենց հիշատակի խոսքում ընդգծել են երջանկահիշատակ Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի վայելած հարգն ու պատիվը միջեկեղեցական շրջանակներում: Խաժակ սրբազանը, որ Վեհափառ հայրապետի կողքին է եղել վիրահատական գործողությունների եւ հետվիրահատական շրջանում, նախ շնորհակալություն է հայտնել ներկա բարձրաստիճան եկեղեցականներին ու պետական-քաղաքական գործիչներին, ապա ավելացրել. «Երջանկահիշատակ Ամենայն հայոց հայրապետը բախտը ունեցավ լինելու առաջին կաթողիկոսը ազատ ու անկախ Հայաստանի Հանրապետության: Իր քարոզների, ճառերի եւ պատգամների մեջ հաճախ է կրկնել հետեւյալ նախադասությունը. «Թող մենք ըլլանք պատմություն կերտողները», եւ իր կյանքի օրինակով իրագործեց իր իսկ տված պատգամը»:

ՀՕՖ-Ի ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Դոկս. Թեոկարուսը Կիպրոս-Հայաստան բարեկամության ասոցիացիայի նոր նախագահ

Նիկոսիայից մեր թղթակից Ջորջ Տեր Բարթողը հայտնում է, որ Հայաստանում եւ Լեռնային Ղարաբաղում մեծապես հարգված, հայտնի վիրաբույժ Ղենի Թեոկարուս Կարիոլուն ընտրվել է Կիպրոս-Հայաստան բարեկամության ասոցիացիայի նախագահ, փոխարինելով Պետրոս Գալայճյանին, որը հիմնել էր ասոցիացիան տարիներ առաջ: Վերջինս շարունակում է մնալ այնտեղ որպես վարչության անդամ: Ասոցիացիայի փոխնախագահ է ընտրվել Կիպրոսի լրագրողների միության նախագահ Անդրեաս Կաննաուրոսը, իսկ քարտուղար՝ կրթության նախարարության մշակույթի բաժնի աշխատակից՝ Յորղոս Մոլսակիսը: Վարչության մյուս ընտրված անդամներն են Նոնտաս Մետաքսասը, Գեւորգ Չէյթունցյանը (գանձապահ), Ավգի Դեմիրճյանը, Մասիս Տեր Բարթողը եւ Սիմոն Այնեճյանը:

Կիպրոս-Հայաստան բարեկամության ասոցիացիան հիմնադրվել է առավել խորացնելու եւ սերտացնելու գոյություն ունեցող մշակութային կապերը երկու երկրների միջեւ: Նախկին նախագահ պրն. Գալայճյանը «Սայփրս Ուիքլի» շաբաթաթերթի հրատարակչին հայտնել է, որ դոկտ. Թեոկարուսը լավագույն թեկնածուն էր ասոցիացիան գլխավորելու եւ իրականացնելու երկկողմ համագործակցության նրա ծրագրերը նկարչության, երաժշտության, մարմնամարզության եւ այլ բնագավառներում: Ասոցիացիան արդեն կազմակերպել է համերգներ, որոնցում հանդես են եկել Երեւանից Կոմիտասի անվան քառյակը եւ երիտասարդ տաղանդների երաժշտական խումբը: Հետագա ծրագրերում նախատեսվում են կիպրական մշակույթի օրեր Հայաստանում եւ կղզին որպես տուրիստական երթուղի օգտագործելը:

Դոկս Թեոկարուսը առաջին վիրաբույժներից է, որ Ղարաբաղի ազատագրական պատերազմի օրերին աշխատել է տեղի հիվանդանոցներում եւ մի անգամ նույնիսկ հազիվ փրկվել սպանվելուց, երբ իրեն տեղափոխող ուղղաթիռը խփվել է ադրբեջանցիների կողմից:

Հ. Օ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ /հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն /562941
Apple Macintosh
Համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ո՞վ է ում պատվերը կատարում

Սկիզբը էջ 1

Նախկին վարչապետն առաջ քաշեց մի քանի հարցադրում, որոնց պատասխանը նա ակնկալում էր ստանալ հանրապետության նախագահից, որն ի պաշտոնե պատասխանատու է իր երկրի քաղաքացիների պաշտպանության համար. ա) ի՞նչ կարգավիճակով է Դավիթ Վարդանյանը նախագահի նստավայրում ասուլիս հրավիրում, երբ արդեն լրացել է նրա հանձնաժողովի գործունեության ժամկետը, բ) երբ չկան ուղղակի հիմնավորումներ TWT-ի հետ կնքած գործարքներին իր մասնակցության մասին, գ) Դավիթ Վարդանյանը ինչո՞ւ է, խախտելով անմեղության կանխավարկածը, պատասխանատվությունից խուսափելու մեղադրանքներ ուղղում իրեն:

Հրանտ Բագրատյանի պատասխան խոսքի պղպեղը հետեւյալն էր. Դավիթ Վարդանյանը եւ նրա ներկայացրած քաղաքական ուժը՝ ԱԺՄ-ն, պատվեր է կատարում՝ փոխհատուցելու ԱԺ ընտրություններում հավաքած 3,5 տոկոսի կրկնապատկումը, որի շնորհիվ ԱԺՄ-ն դարձավ խորհրդարանական կուսակցություն եւ հատեց 5 տոկոսի սահմանագիծը. «3,5 էին հավաքել, ստացած 5 տոկոսը պետք է արդարացնեն», ամփոփեց Հրանտ Բագրատյանը:

Մեղավորներին փնտրել Բաղրամյան 26 հասցեում՝ նախագահի նստավայր

Նախկին վարչապետը հայտարարեց, որ ինքը գիտե, թե որտեղ են մեղավորները, եւ Դավիթ Վարդանյանին ու այլոց առաջարկեց այնտեղ գտնել մեղավորներին, ճիշտ է, Հրանտ Բագրատյանը թյուրիմացաբար նախագահի նստավայրի հասցեն նշեց Բաղրամյան 19: Սխալասության պատճառը, ըստ ամենայնի, վրդովմունքն էր: Իր հակափաստարկներում նախկին վարչապետը վճռական էր. 1) հազար դոլարանոց հիմնադիր կապիտալ ունեցող TWT ընկերության սեփականաշնորհման որոշումը ընդունվել է ԱԺ-ի կողմից մարտի 28-ին, այդ օրվա դրությամբ Արմենտելի կազմում չեն եղել Երեւանի եւ Հայաստանի հեռախոսային ցանց ՊՓԲԸ-ները, որոնք մի քանի հարյուր մլն դոլարի գին ունեին: 2) 96 թ. հոկտեմբերի 18-ին, ի խախտումն ՀՀ օրենսդրության, Արմենտելին միավորվել է Երեւանի հեռախոսային կապ ՊՓԲԸ-ն, եւ այն գրանցվել է պետռեգիստրում՝ բաժնետոմսերի նույն հարաբերակցությամբ՝ 49 տոկոսը TWT-ին, 51-ը՝ ՀՀ կառավարությանը: Երկու շաբաթ անց Հրանտ Բագրատյանը հրաժարական է տվել, նա պնդեց, որ ինքը բացարձակ իրազեկ չի եղել պետռեգիստրում կատարված այս գրանցումից: 3) 97 թ. օգոստոսին արդեն կառավարության որոշմամբ եւ ոչ թե առանց վերջինիս անմիջապես պետռեգիստրում գրանցվելու՝ Արմենտելի կազմի մեջ է ընդգրկվել Հայաստանի հեռախոսային ցանց ՊՓԲԸ-ն, կառավարության, սույն որոշումը ստորագրված է այն ժամանակ արդեն վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի կողմից: 4) 97 թ. դեկտեմբերին ստորագրվել է վաճառքի պայմանագիր ՀՀ կառավարության TWT-ի եւ OTE-ի միջեւ՝ Արմենտել ձեռնարկության բաժնետոմսերի 90 տոկոսը OTE-ին վաճառելու մասին: Ընդ որում՝ Բագրատյանը նշեց, որ ձեռնարկությունը սկզբում գնահատվել է 250 մլն դոլար, բայց ի վերջո վաճառել են 70 մլն դոլարով: Գործարքն ամբողջացվել է 98 թ. փետրվար-մարտ ամիսներին, երբ կար արդեն հաջորդ վարչապետը՝ Արմեն Դարբինյանը, իսկ Ռոբերտ Քոչարյանը հանրապետության նախագահ էր: «Եթե հիացած լինեի, 96 թ. մարտի 28-ին կորոշեի ինքս սեփականաշնորհել՝ կառավարության որոշմամբ», ի մի բերեց Հրանտ Բագրատյանը:

Պոտենցիալ հակառակորդների ոչնչացո՞ւմ

Հրանտ Բագրատյանը ընդգծեց. «Չի կարող պատահել, որ այս ամենին խառնված չլինեն իշխանությունների մասը», այնուհանդերձ նախկին վարչապետն անընդմեջ շեշտում էր իր լավատեսությունը. «Ես հույսով եմ, որ նոր իշխանությունները եկել են երկիրը զարգացնելու մտադրությամբ եւ ոչ թե խառնակություն ստեղծելու», ի մասնավորի Ռոբերտ Քոչարյանի վերաբերյալ նա վկայեց. «Կարծում եմ, Ստեփանակերտից Երեւան է եկել կարգի բերելու եւ ոչ թե խառնելու»:

Հրանտ Բագրատյանի իրազեկությունն այս բոլոր գործընթացներին Դավիթ Վարդանյանի հանձնաժողովը հիմնավորում է միայն մեկ փաստաթղթի՝ ՀՀ կառավարության նիստի արձանագրության քաղվածքով, 96 թ. մարտի 28-ի թվագրությամբ, ուր նշված է, որ կապի նախարար Գրիգոր Պողոսյանի կողմից ներկայացված ՀՀ հեռախոսային կապի վերակառուցման եւ զարգացման հարցին հավանություն էին տվել: Նույն փաստաթղթում արդեն նախանշված է, որ Արմենտել ՀՁ-ի մեջ պետք է ամբողջությամբ՝ որպես ՀՀ կապի նախարարության բաժնեմաս ներդնել «Երեւանի քաղաքային հեռախոսային ցանց» պետական ձեռնարկությունը՝ դադարեցնելով նրա գոյությունը որպես ձեռնարկություն, եւ ապա կազմակերպել Արմենտել ՀՁ-ում ՀՀ կապի նախարարության սեփականությունը հանդիսացող 51 տոկոս բաժնեմասի սեփականաշնորհումը միջազգային աճուրդով:

Բագրատյանը համոզված է՝ անիվը ետ պտտել հնարավոր էր

Նախկին վարչապետը հիմնավորեց, որ եթե նոր կառավարությունները մտահոգ լինեին TWT-ի գործունեության հակաօրինականությամբ, ապա կարող էին 97-ի դեկտեմբերին ԱԺ նիստ գումարել, Արմենտելը հանել սեփականաշնորհման ցուցակից կամ նվազագույնը՝ ապօրինի ճանաչել Արմենտելին երկու պետական ձեռնարկությունների միացումը՝ առանց պետական բաժնեմասի 51 տոկոսի փոփոխության:

Հրանտ Բագրատյանն այս բոլոր զարգացումները շաղկապեց աջ քաղաքական ուժերի հանդեպ անհանդուրժողականության մթնոլորտի ստեղծմամբ. «Ոչնչացնում են պոտենցիալ հակառակորդներին», «Ազգի» հարցին ի պատասխան նա ասաց, որ երբ Դավիթ Վարդանյանն իրեն հրավիրել էր հանձնաժողովի նիստի, այնտեղ խիստ թշնամական եւ բառացիորեն անընդունելի մթնոլորտ է տիրել: Պաշտոնական դիրքի չարաշահման հոդվածը նա համարեց քաղաքական ֆարս, որի միջոցով կարելի է ցանկացած մարդու չեզոքացնել: Նա հիշատակեց նաեւ Արշակ Սադոյանի պարբերական հայտարարությունները գողացված մազութի մասին, որոնք երբեք չեն հիմնավորվում, բայց իր անունն անընդհատ շոշափվում է: Գումարած վերջերս երկու դաշնակցականների՝ Ռուբեն Հակոբյանի եւ Վահան Հովհաննիսյանի վիրավորական արտահայտություններն իր հասցեին. «Ողորմած այս հասարակությանը, ուր նման մարդիկ 100 ձայն են ստանում ընտրություններին: Ես միայն ափսոսանք եմ հայտնում, որ Դաշնակցության նման բազմավաստակ կուսակցությունը հայտնվել է այդպիսի ցածր քաղաքական կուլտուրա ունեցող մարդկանց ձեռքին: 5 տարի առաջ նրանք օգնում էին երկիրը զարգացնել, իսկ այսօր նորից քննադատում են միայն նախկիններին, դա է նրանց թույլատրված», ամփոփեց նախկին վարչապետը:

Դառն պատմությունից միանշանակ միայն մի եզրակացություն կարող ենք կատարել. տնտեսական հանցանքները եւ ընդհանրապես անօրինականությունները պարզելիս չի կարելի տուրք տալ քաղաքական համակրանք-հակակրանքների, եւ ընդհանրապես, քաղաքական գործիչներին պետք չէ հանձնարարել զբաղվել հետաքննություններով՝ սկսյալ սեփականաշնորհման գործարքներից մինչեւ վարկերի օգտագործման արդյունավետությունն ու էներգակիրների ներկրումը: Դրա համար կան համապատասխան մարմիններ՝ դատախազությունը, ՆԳ, ԱԱ նախարարությունները:

Արշակ Սադոյանի, նրա աներոջ եւ ընկերների ունեցվածքի մասին

ՀՀ նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, որը իրեն ներկայացնում է իբրեւ ազատական բարեփոխումների հայր, իր ասուլիսում երեկ հավաստիացրեց, որ ազատական բարեփոխումներն արդեն հարթել են իրենց ճանապարհը հասարակության հոգեբանության մեջ, ինչն իր դավանած գաղափարախոսության հաղթանակն է: Ի հետեւանս անգամ երդվյալ սոցիալիստները տեր են դառնում սեփականության: Իբրեւ ապացույց վերը նշվածի եւ իր հաղթանակի ուրախության, Հրանտ Բագրատյանը զանգվածային լրատվության միջոցներին բաժանեց սույն տեղեկանքը. «Արշակ Սադոյանի, նրա աներոջ եւ ընկերների (Միքայել Արամի Ալեքսանդրյան, Ռուստամ Ավանեսով) ունեցվածքի մասին.

«Մասակարար» ՍՊԸ-ն ի դեմս Միքայել Ալեքսանդրյանի: Սեփականաշնորհման պայմանագիր N 171 Վ 2 18.09.1998, գինը 24.325.000 դրամ:

Հասցեն՝ Գորվետկա

Ունեցվածքի կազմը՝ 5 հատ գրասենյակի շենք, 2 հատ պահեստ, 1 կոմունալ շենք, արհեստանոց, տարածքը՝ մի քանի հազ. քմ:

Հողը՝ մշտական օգտագործման իրավունքով մի քանի հազ. քմ:

Գործառնությունները՝ վարկ է վերցնում 104.500.000 դրամ, գույքը գնահատվել է 500.000 դոլար (270.000.000 դրամ): Գրավ է դրվում «Մասակարարը», իսկ վարկը տրվում է «Կորար» ՍՊԸ տնօրեն Ռուստամ Ավանեսովին:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՈՎ

Մոր եւ որդու միջեւ բնակարանային վեճը շարունակվում է

Հայաստանում առավել ծավալվող նյութապաշտության պայմաններում ավելի ու ավելի են արտահայտիչ դառնում բարեկամների միջեւ ծագած վեճերը, որոնք կարծես թե դառնում են անլուծելի: 1994 թ. մարտի 24-ին ես՝ Արմեն Ս. Գաբրիելյանս (աշխատում եմ Արաբկիրի ՆԳ բաժնում որպես միլիցիոներ) գնեցի խորթ հորեղբորիցս՝ Վահրիճ Վահանի Գաբրիելյանից, սեփական տան 1/2 մասը: Արդեն 5,5 տարի իմ գնած բնակարանը լիովին չէի օգտագործում, մինչեւ Արաբկիր եւ Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքի առաջին ատյանի դատարանը որոշում ընդունեց, որ ես կարող եմ իմ գնած բնակարանը լիովին օգտագործել: Սակայն մի քանի օր առաջ հայրս՝ Սերոժա Գաբրիելյանը, ձեռքին «Ազգ» թերթը բերած բարկացած տուն մտավ եւ ցույց տվեց իրականությանը չհամապատասխանող հոդված «Ընտանեկան-տարածքային վեճի հանգուցալուծումն, ինչպես միշտ, ի վնաս թույլի՞» վերնագրով, որտեղ ներկայացվում էր Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքի դատավոր Ա. Հովհաննիսյանը, այնտեղ թե ճիշտ լուծում չի տվել, այլ իբր իմ գնած բնակարանը նորից պետք է վերադարձնել բողոքաբերին, եւ իմ հասցեին գրված զրպարտությունները, իբր գործարքը կատարվել է խաբեությամբ: Այնինչ գործարքը կատարվելու ժամանակ բոլորը նոտարական կարգով տվել են իրենց համաձայնությունը, որ բնակարանը վաճառվի ինձ: Սույն գործարքը բողոքում եմ թերթի այդ հրապարակման դեմ եւ ներկայացնում եմ իրականությունը: Վ. Գաբրիելյանն իր կնոջ հետ բազմիցս խնդրել են, որ գնեմ բնակարանը՝ որպեսզի բանտ չնստի, քանի որ ինքը 1993 թ. դեկտեմբերին ավտովթարի էր ենթարկել ուրիշի մեքենան, որտեղ մահացել էր իր բարեկամի 13 տարեկան երեխան: Այդ վիճակից դուրս գալու համար նա վաճառեց ինձ իր հորից ժառանգություն ստացած սեփական տան 1/2 մասը, որտեղ ապրում էին 4 անձ՝ ընտանիքի: Մայրս՝ Ռիմա Սուքիասյանը եւ հայրս՝ Սերոժա Գաբրիելյանը, որոնք ամուսնալուծված են, իրենց վճռով տված սենյակները նոտարական կարգով իրենց համաձայնությամբ նույնպես վաճառեցին ինձ: Մեր ներքին պայմանավորվածության հիման վրա հորեղբայրս հոր տեղափոխեց իր բաժնեմասը, իսկ մորս՝ ոչ, խոստանալով, որ բնակարանը կվաճառի եւ առանձին բնակարան կգնի նրա համար, եւ դա կդառնա իր սեփականությունը: Մինչեւ օրս ձգձգում է, չի ապահովում մորս, քանի որ 30 հազար դոլարով չի կարողանում վաճառել բնակարանը: Բնական է, եթե մեր միջեւ նման պայմանավորվածություն չլիներ, ոչ Ռ. Սուքիասյանը եւ ոչ էլ Ս. Գաբրիելյանը նման փաստաթղթեր չէին կարող գրել նոտարական գրասենյակում: Ներկայումս մայրս եւ սեփականատերը, որոնք միշտ էլ եղել են լավ հարաբերությունների մեջ, պնդում են, թե իբր ինքը՝ վաճառողը, հոգեկան հիվանդ է եղել (օլիգոֆրենիա) եւ չի նկատել, թե ինչպես է վաճառվել տունը եւ հատկապես մորս 18,9 քմ եւ հորս 18 քմ սենյակները:

Ռիմա Սուքիասյանը, որը ներկայանում է որպես բարոյական կերպար, 4 անգամ ամուսնացել է եւ ներկայումս էլ ապրում է մենակ: 1986 թ. իմ ամուսնանալուց հետո 1 ամիս համատեղ ապրելուց հետո մայրս ինձ ու կնոջս խայտառակ ձեւով վռնդեց տնից եւ նորից ամուսնացավ: 3 տարի համատեղ ապրելուց հետո 4-րդ ամուսնուն էլ վռնդեց, թե իբր հիվանդ է, եւ 1990 թ. դատարանի վճռով ինձ վտարեց այդ կռվախնձոր 18,9 քմ սենյակից: Նշեմ նաեւ, որ կնոջս էլ այն ժամանակ համաձայնություն չտվեց գրանցվելու այնտեղ, եւ որդեգրեց թիվ 1 ամուսնուց ունեցած երեխայի որդուն, որպեսզի այդ 18,9 քմ սենյակը տա նրան, քանի որ նրանք ապրում էին Սիսիանում, որտեղի սեփական երկհարկանի տունն էլ ինչ-ինչ ճանապարհներով խլել էր թիվ 2 ամուսնուց, որը հանդիսանում է իմ հայրը, որի ծնողներով էր կառուցված այդ տունը: Այժմ էլ այդ նույն կինը, որն ինձ «տկլոր» դուրս է վռնդել, ցանկանում է իմ գնած բնակարանը նորից իմ ձեռքից վերցնել, պատճառաբանելով, թե որդին խաբել է իրեն: Այնինչ ինչու պետք է գնեի այդ կռվախնձոր հանդիսացող 18,9 քմ սենյակը, քանի որ որդեգրվածինն էր եւ ներկայումս ու հետագայում էլ ինձ չէր պատկանելու: Միաժամանակ նշեմ, որ իմ ու մորս հարաբերությունները միշտ էլ եղել են լարված, եւ մենք ընդհանուր տնտեսություն երբեք չենք վարել: Մայրս միշտ ինձ ահաբեկել է, թե տես՝ գործից հեռացնել կտամ, ես եմ այնտեղ ընդունել տվել, կնոջիդ բաժանվիր, հորդ հետ մի շփվիր, եւ վերջապես ես եմ պահել քեզ, ուրեմն ինձ պետք է լսես եւ այլն: 13 տարի մայրս զրպարտանքներով է զբաղված՝ հատկապես իմ հասցեին:

Գործարքը կատարելուց հետո արդեն 5,5 տարի է Ռ. Ս. ապրում է այդ 18,9 քմ սենյակում, մտածելով, որ մայր է, ինչպես հանեմ դուրս, քանի դեռ խորթ հորեղբայրս չի ապահովել նրան բնակարանով: Ես ապրում եմ 4 շնչով՝ աղջիկս արդեն 13 տարեկան է, իսկ տղաս՝ 10: 11 քմ սենյակում եւ նկուղային հարկի 10 քմ նկուղում, որպես կոմունալ հարմարություն: Հարկ եմ համարում նշել, որ երբ մայրս մեզ վտարեց 18,9 քմ սենյակից, 1999 թ. մեզ վճռով սենյակներ հատկացրեցին, այդ թվում էր երկրորդ հարկի 11 քմ սենյակը, ներքեւի հարկի նկուղային 11 քմ եւ 8 քմ սենյակները: «Ազգի» լրագրողի կարծիքով, եթե երկրորդ հարկի 18,9 քմ սենյակը, որը մորս է պատկանում, եւ 18 քմ առաջին հարկում, որը հորս է պատկանում, չեմ գնել, փաստորեն ես ոչինչ չեմ գնել, քանի որ վճռով սենյակները պատկանում էր ինձ միայն, մնում է առաջին հարկի 8 քմ նկուղային սենյակը: Լրագրողի մյուս պնդումն է, թե իբր կեղծ ճանապարհներով է ձգձգվել դատը, այնինչ դատը բազմիցս ձգձգվել է մորս եւ Վահրիճի կողմից բացարկներ հայտնելու եւ չներկայանալու պատճառով, որի հետեւանքով էլ գործը մնացել է առանց քննության: Ինչ վերաբերում է վաճառողի հոգեկան հիվանդությանը, դա չարամիտ ապատեղեկատվություն է, քանի որ այդ մարդը ոչ մի անգամ ստացիոնար բուժում չի ստացել, թոշակավորված չէ, գործունակ է, ամուսնացել է, ունի երեխաներ, ունի նաեւ 3-րդ կարգի պրոֆեսիոնալ վարորդի իրավունք, միշտ աշխատել է վարորդ եւ այժմ էլ է աշխատում: Գրվում է, որ մեքենան իբր արժեր 5000 դրամ, ինչը բոլորովին չի համապատասխանում իրականությանը, քանի որ ես ունեմ գործարքը կատարելու ժամանակ վկաներ, որոնք կարող են հաստատել, թե ես նրան ինչ եմ տվել եւ ինչպիսի մեքենա: Լրագրողն անուշադրության է մատնել այն փաստը, որ մորս այդ սենյակում ապրելու թույլտվություն չեմ տվել: Ուստի խմբագրությունից պահանջում եմ լինել անաչառ եւ հրապարակել այս պատասխանը:

ԱՐՄԵՆ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Առատաձեռն նվիրատվության մի նոր մակարդակ

ԵՐՎԱՆԴ ԱԶԱՏՅԱՆ

«Մշակույթն ավելի ուժեղ է, քան քաղաքականությունը: Մշակույթն է առաջ տանում եւ սահմանում քաղաքականությունը»:

Ջոն Ֆ. Քենեդի կրտսեր

Հայերը հոգատար ժողովուրդ են: Հոգատար են իրենց ունեցվածքի, իրենց հոգեւոր հարստության նկատմամբ՝ հակառակ բոլոր ինքնաքննադատական մակդիրներին, որոնցով իրենք իրենց են որակում՝ համեմատվելով հաճախ այլ էթնիկական խմբավորումների հետ: Մեր արդի պատմության գլխավոր իրադարձությունները բարեգործական նվիրատվությունների վառ օրինակներ են: 1920-ական թթ. ամերիկահայ համայնքն առատաձեռնորեն արձագանքեց զորավար Անդրանիկի դրամահավաք կազմակերպելու կոչերին: Համայնքը նույն առատաձեռնությունը հանդես բերեց 1940-ականներին ծավալված հայրենադարձության շարժման ընթացքում, նաեւ լիբանանյան քաղաքացիական պատերազմի եւ 1988-ի ավերիչ երկրաշարժի օրերին: Առատաձեռնություն ցուցաբերելու գլխավոր խթանն էր դժբախտությունը, իսկ հայերիս պատմությունը լի է ողբերգական իրադարձություններով: Այնքան շատ են դրանք, որ մի անգամ Ջորջ Բեռնար Շոուն, հանդիպելով Վիլյամ Սարոյանին, ասել է, որ իր համար հայ անվանումը միշտ էլ առնչվել է կոտորածներին: Այնպես որ, առատաձեռնությունն ու նվիրատվությունը հայերիս համար միշտ էլ կապված են եղել դժբախտությունների հետ:

Պատմական շատ հիմնավոր պատճառներով ամերիկահայերն առատաձեռն են եղել նաեւ Հայ եկեղեցուն նպաստելու գործում: Ամերիկյան հայեցակետից միշտ էլ առավել ապահով է եղել նվիրաբերել եկեղեցուն, քան որեւէ այլ կազմակերպության, մանավանդ սառը պատերազմի ժամանակաշրջանում, երբ ամեն մի կապ Հայաստանի կամ սփյուռքի այլ մշակույթի կենտրոնների հետ կասկած էր հարուցում: Այդ պայմաններում մեր երիտասարդությունն ապահովաբար համախմբվեց եկեղեցու շուրջ: Հայկական հայեցակետից պատմականորեն այդ նվիրվածությունը եկեղեցուն առավել արդարացված է եղել, որովհետեւ եկեղեցին դարերի ընթացքում միշտ էլ եղել է քաղաքական եւ մշակութային ուժի կենտրոն: Մեր հոգեւոր առաջնորդներից շատերը քաղաքականության բանիմաց գործիչներ պետք է որ եղած լինեին, որպեսզի կարողանային ճիշտ վարվել Օսմանյան կայսրության թուրք կառավարիչների ու Ռուսական կայսրության ցարական իշխանությունների հետ: Եկեղեցին նաեւ եղել է հայկական մշակույթի խոշոր օրրանը: Գրական, գեղարվեստական եւ երաժշտական նշանակալի միջոցառումներ իրականացվել են եկեղեցում՝ եկեղեցականների կողմից: Մեր հոգեւորականները եղել են ականավոր դասախոսներ, գրողներ, երաժիշտներ եւ մանրանկարիչներ: Եկեղեցին միջին դարերում եւ հետագա վերածննդի ժամանակ համալսարաններ է հիմնել ինչպես Արեւմտյան, այնպես էլ Արեւելյան Հայաստանում, եկեղեցին է եղել դպրոցների գլխավոր հովանավորը: Բոլորովին էլ զարմանալի չէ, ուրեմն, որ եկեղեցու պատմությունը սերտորեն կապված է եղել հայ ժողովրդի քաղաքական եւ մշակութային պատմության հետ:

Բայց Ամերիկայում առաջնահերթային նշանակության հաշվարկները ժամանակի ընթացքում փոխվել են, իսկ հայերն առանց հաշվի առնելու այդ փոփոխությունները շարունակել են հին ձեւերով նվիրաբերել: Նրանք կառուցել են ավելի շատ եկեղեցիներ, քան մեր ծխերի անդամների քանակը պահանջում է, կամ ավելի շատ, քան մենք կարող ենք հոգեւորականներով ապահովել դրանք: Եկեղեցու պառակտումը մեծապես նպաստել է այս գործընթացին եւ որոշ փոքր քաղաքներում այժմ կողք-կողքի կարելի է տեսնել տարբեր, իրար հակառակ իրավական ենթակայության երկու եկեղեցիներ, որոնք շարունակում են օգտվել ժողովրդի ավանդական առատաձեռնությունից, հակառակ որ արդեն բավական ժամանակ է, ինչ զիջել են քաղաքական ուժ կամ դպրոցների հովանավոր լինելու իրենց դիրքերը: Արդարացի լինելու համար պետք է ընդունել, որ Անթիլիասի եկեղեցին շատ ավելի պատրաստակամ է եղել բավարարելու իր ծխականների կրթական պահանջները, քան Էջմիածնի եկեղեցին: Անթիլիասականները հավատացել են, որ ապագա ծխականների շարքերը լրացնելու համար անհրաժեշտ է նախ եւ առաջ կրթել ու դաստիարակել երիտասարդությանը: Նրանք նույնպես հավատացած են, որ միայն որոշակի ուղղվածության դաստիարակությունը կարող է երաշխավորել եւ պատրաստել նվիրյալ հայեր: Էջմիածնի եկեղեցին հրաժարվել է կրթության հանդեպ իր ունեցած պատասխանատվությունից, եւ որոշ համայնքներում հոգեւորականները նույնիսկ թշնամական դիրքորոշում են որդեգրել հայկական դպրոցի հանդեպ: Բարեբախտաբար, խոսքն ընդհանրացված երեւույթի մասին չէ, այլ եզակի դեպքերի: Բայց փաստ է, որ ամբողջ Հյուսիսային Ամերիկայում միայն մի էջմիածնական եկեղեցի է ստանձնել հայկական մեկ առօրյա դպրոցի հովանավորությունը: Անցյալ են դարձել նաեւ այն օրերը, երբ համարյա բոլոր եկեղեցիներն ունեին շաբաթօրյա կամ կիրակնօրյա դպրոցներ:

Նյու Յորքի հայկական եկեղեցու թեմը, այնուամենայնիվ, ունի կրթական կենտրոն, բայց նրա մասնագիտական կարողություններն ու նորամուծական ծրագրերն ամբողջովին չեն օգտագործվել եւ չեն օգտագործվում, որովհետեւ հայ հոգեւորականների եւ ծխականներից շատերի համար հայերենը, հայոց պատմությունն ու մշակույթը խորթ տարրեր են դարձել: Այնպես որ, եկեղեցին, իրոք, այժմ ստանում է ժողովրդից ավելի շատ, քան տալիս է ժողովրդին, որովհետեւ ժամանակների հետ քայլ չի պահում, չի համապատասխանում ժամանակի ոգուն եւ չի պահպանում նույնիսկ իր ավանդական դերը: Բայց նուրբ թելերի կծիկը չքանդելու համար եկեք ավելի չխորանանք այս եւ մեր կղերականների կրթական մակարդակի հարցերի մեջ:

Սառը պատերազմի ավարտով Միացյալ Նահանգներն այժմ միակ գերտերությունն է մնացել աշխարհում, որ տնօրինում է փոքր ազգերի ճակատագիրը: Դրա համար էլ բոլոր էթնիկական խմբավորումներն ամեն ջանք գործադրում են հետապնդելու քաղաքական այնպիսի նպատակներ, որոնցով կարելի լինի պաշտպանել իրենց նախնիների հայրենիքները: Ստանալով համայնքի առատաձեռն նվիրատվությունները, մեր հոգեւոր առաջնորդները շատ հազվադեպ են հետապնդում որեւէ ազգային կամ քաղաքական դատ, բայց երբեք բաց չեն թողնում պաշտոնական արարողություններին ներկա լինելու եւ նկատվելու առիթները:

Տխուր պիտի լիներ, եթե հայկական համայնքը վերոհիշյալ պատճառներով լճանար ու կորցներ իր աշխուժությունը: Անցյալում մշակութային խոշոր իրադարձությունները հիմնականում տեղի են ունեցել անհատ հայերի առատաձեռն նվիրվածության եւ խորաթափանց հեռատեսության շնորհիվ: Մենք չենք կարողացել ըմբռնել, որ մեր մշակութային ժառանգությունը պահպանելու եւ հյուրընկալ երկրի ժողովրդին պատշաճ մակարդակով ներկայացնելու համար կարիք ունենք ուժերի հավաքական լարման եւ զգալիորեն մեծ գումարների: Այս երկրում բոլոր փոքրամասնությունների համար մշակութային ձուլումն անխուսափելի է: Միայն նրանք, ովքեր պահպանում են իրենց առանձնահատկությունները եւ դրանցով նպաստում ընդհանուր երկրի մշակույթին, կարողանում են առողջ կերպով միաձուլվել հյուրընկալ հասարակության հետ: Մյուսները, ովքեր մնում են իրենց նեղ շրջանակներում կամ ամբողջովին կորցնում են իրենց դեմքը, դատապարտված են ձուլվելու եւ հավիտյան կորչելու «եռացող կաթսայում»:

Ներկա ամերիկյան հասարակության մաս կազմող հզոր ուժերի մրցակցության մեջ ժամանակն է, որ ցույց տանք մեր վճռականությունը որպես կենսունակ համայնքի: Սան Ֆրանցիսկոյում համաշխարհային մակարդակի օպերային ընկերության նախաձեռնած ծրագիրը («Արշակ Բ» օպերան բեմադրելու վերաբերյալ) տալիս է մեզ այդ հնարավորությունը: Եվ ի պատիվ մեր համայնքի, պետք ասել, որ արժանավայել արձագանքեցինք մենք այդ մշակութային քաղաքականության առաջադրած հարցին:

Դրամահավաքի արշավն ինքնին հաստատեց մեր համայնքի կենսունակությունը եւ բարձր պատրաստվածությունը: Որովհետեւ եթե բարեգործական նպատակների համար նվիրատվություն կատարելը պահանջում է առողջ ներըմբռնողական ունակություններ, ապա վերացական կարիքներին պատասխանելը պահանջում է հավաքական մտավոր կարողությունների գերհասունություն: Հայկական օպերա ներկայացնելու համար 1 մլն դոլար հավաքելը սխրանք էր, չնայած այսօր էլ երեւի գտնվեն մարդիկ, ովքեր կգերադասեին հեռավոր մի քաղաքում ավելորդ մեկ ուրիշ եկեղեցու կառուցումը:

Միջազգային բեմի վրա հայկական օպերա ներկայացնելը հսկայական նշանակության սխրանք լինելուց բացի, ունի նաեւ հեռագնա քաղաքական հետեւանքներ: Մշակույթն է, վերջին հաշվով, «սահմանում քաղաքականությունը», ինչպես հոդվածի սկզբում մեջբերված Ջոն Քենեդի կրտսերի խոսքերում է նշված: Մշակույթն աշխարհին տեղեկացնում է, որ թուրքերի կողմից կոտորածի ենթարկված ժողովուրդը հետամնաց չի եղել: Այդ ժողովուրդն ունեցել է իր ազգային օպերան, երբ աշխարհի շատ ժողովուրդներ գտնվել են մշակույթի զարգացման վաղ պրիմիտիվ մակարդակում: Մյուս փաստն այն է, որ հայերն այս երկրում ծնունդ են բերել հարուստ կենսափորձ: Ռեկորդային ժամկետում դրամահավաքի նպատակադրված գումարի գոյացումն ապացույց է, որ հայերը հասել են նվիրատվություն կատարելու ավելի բարձր մակարդակի եւ գիտակցում են մեր օրերում մշակութային «զենքի» անսահման հնարավորությունները:

Հենց օպերան բեմադրվի եւ մտնի համաշխարհային օպերաների խաղացանկի մեջ, կարող ենք հպարտանալ, որ մենք էլ մեր լուման ենք ներդրել օպերային արվեստի համաշխարհային պատմության մեջ: Մենք մեր թվաքանակով չենք կարող աչքի ընկնել: Բայց մեր հզորագույն զենքը մշակույթն է: Եթե զինվենք դրանով եւ ներկայանանք աշխարհին, մենք ոչ միայն կպահպանենք մեր դարավոր ավանդույթները, այլեւ կարժանանանք այլոց հարգանքին:

Թարգմ. անգլերենից

Վստահո՞ւմ են կուսակցությունները Ռ. Քոչարյանի ղարաբաղյան քաղաքականությանը

Քոչարյան-Ալիեւ ժնեւյան հանդիպումը հնարավոր է բեկի ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման փակուղում հայտնված բանակցությունները: Փակուղու պատճառը ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների վերջին առաջարկությունների «ընդհանուր պետության» խիստ անընդունելիությունն է Ադրբեջանի կողմից, հակառակ պաշտոնական Երեւանի եւ Ստեփանակերտի, որոնք պատրաստակամություն են հայտնել վերսկսել բանակցությունները «ընդհանուր պետության» գաղափար-հիմքով: Ինչպե՞ս են գնահատում խնդրի կարգավորման գործընթացն այս փուլում Հայաստանի քաղաքական ուժերը, ի՞նչպես են վերաբերվում «ընդհանուր պետության» գաղափարին:

Կոմկուսի առաջնորդ Սերգեյ Բադալյանը տագնապ ունի, որ եթե Ժնեւում որեւէ որոշում կամ պայմանավորվածություն է կայացվել, ապա դա պարտադրված կոմպրոմիս է Հայաստանին: Ըստ նրա, խնդրի կարգավորման վիճակն այսօր գրեթե կրկնում է «փուլային-փաթեթայինի» ժամանակները, եւ տարածքներ կորցնելու վտանգն այսօր էլ առկա է մեզ համար:

Քաղաքական մյուս ուժերի ներկայացուցիչները, հատկապես ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, երկու նախագահների հանդիպումը դրական են գնահատում, քանի որ երկխոսությունը կարող է խթանել հարցի իրավական լուծման միակ ճանապարհը՝ բանակցությունները:

Երկրորդ՝ կարեւոր է, որ հանդիպումը կայացել է առանց միջնորդների եւ նրանց ներկայացրած պետությունների շահերի: Պրն Միրզախանյանը հիշեցրեց, որ դեռ 1991-ից ՀՌԱԿ-ը դեմ էր խնդրի միջազգայնացմանը եւ կողմ՝ առանց միջնորդների ուղղակի բանակցություններին: Վերջապես, ըստ նրա, դրական են նաեւ Ռ. Քոչարյանի հայտարարությունները, որոնց համաձայն Ղարաբաղը հանդես կգա որպես առանձին բանակցային կողմ:

Ինչ վերաբերում է «ընդհանուր պետության» գաղափարին, ապա հարցված կուսակցությունները (ՀՅԴ, ՀԴԿ, ՀԿԿ, ՀՌԱԿ, ԱԻՄ) այս խնդրում միակարծիք են եւ անվանումներից զատ (ինչն, ի դեպ, առաջարկությունների վերաբերյալ հայտնի միակ ինֆորմացիան է) կարեւորում են բանակցություններում մեր սկզբունքային դիրքորոշումների պաշտպանությունը, որոնք, փաստորեն, անփոփոխ են արդեն 10 տարի:

ա) Պիտի բացառվի ԼՂ-ի՝ Ադրբեջանի նկատմամբ ուղղահայաց որեւէ ենթակայություն:

բ) Պիտի ապահովվի ԼՂ-ի ազգային անվտանգությունն ու ինքնիշխանությունը:

գ) Պարտադիր է նաեւ երաշխավորված միջանցքի գոյությունը Հայաստանի հետ, որը կարող է ապահովվել, ինչպես նշեց պրն Բաղալյանը, ՄԱԿ-ի, ԵԱՀԿ-ի կամ Ռուսաստանի եւ Իրանի համատեղ ջանքերով, իհարկե, ոչ ՆԱՏՕ-ի:

Որեւէ առաջարկության, առավել եւս կարգավիճակի ընդունման դեպքում, որը չի ելնի վերոհիշյալ պայմաններից, հայ քաղաքական ուժերը վճռական են տրամադրված եւ կընդվզեն իրենց «ողջ հեղինակությամբ եւ կարելիությամբ», հավաստեց ՀՅԴ ԳՄ ներկայացուցիչ Արմեն Ռուստամյանը:

Բայց առայժմ «ընդհանուր պետությունը» անորոշ արտահայտություն է միայն: Չնայած Ալիեւը մերժում է այդ հիմքով նստել բանակցությունների, համարելով դա Ղարաբաղի անկախության դե ֆակտո ընդունում Ադրբեջանի կողմից, եւ մեզ, եւ նրանց հավասարապես պարզ չէ, թե ինչի կբերեն բանակցությունները:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԼՐՏԵՍԱԿԱՆ

Բորմանը... ապրել եւ մեռել է Ղրիմում

Նույնիսկ ամենավառ երեւակայության դեպքում դժվար է պատկերացնել, որ Մարտին Բորմանը՝ Հիտլերի աջ ձեռքը, Երրորդ ռայխի վերնախավի «գորշ կարդինալը», որը Ռուդոլֆ Հեսի փախուստից հետո անսահմանափակ ազդեցություն ուներ ֆյուրերի վրա եղել է... խորհրդային հետախուզության գերգաղտնի գործակալ եւ հաղորդել է տեղեկություններ, որոնք վճռել են երկրորդ աշխարհամարտի ելքը:

Հենց նա է Մոսկվային հաղորդել 1943 թ. ամռանը Կուրսկի աղեղում գերմանացիների հարձակման ստույգ օրն ու ժամը: Դա խորհրդային բանակին հնարավորություն է տվել կանխել հակառակորդին եւ զանգվածային հրետանային հարված հասցնել հարձակման պատրաստված գերմանական զորքերին՝ ոչնչացնելով բազմաթիվ հիտլերյան տանկեր, հրանոթներ, զրահամեքենաներ եւ զինվորներ: Կուրսկի աղեղում հարձակումն սկսելու ստույգ ժամկետը հայտնի էր միայն Հիտլերի մերձավորագույն շրջապատի մի քանի անձանց: Նրանցից ո՞վ է դավաճանը: Վերլուծությունը տալիս է միանշանակ պատասխան՝ Մարտին Բորմանը:

Դեռ երբեք խորհրդային հետախուզությունը նման բարձր մակարդակի չէր հասել: Հիմա հասկանալի է, թե ինչու նրա անունն անհայտ էր մնում: Պատճառն այն է, որ նա հիտլերյան վարչակարգի ղեկավարներից մեկն էր եւ այդ տեղեկությունների հրապարակումը էապես կփոխեր երկրորդ աշխարհամարտի իրադարձությունների պաշտոնական վարկածը:

Բայց վերադառնանք հիմնական թեմային: Ստալինը չէր ուզում Գերմանիայի դեմ պատերազմ այն ժամանակ, երբ դա սկսվեց: Նա ուզում էր Հիտլերին թելադրել իր խաղը: Ամեն ինչ ցույց է տալիս, որ նա հույսը դրել էր Ռայխի ղեկավարությունում իր կողմնակիցների վրա: Ըստ երեւույթին, նրանց մեջ էին այն ժամանակվա ամենազոր արտգործնախարար Իոախիմ ֆոն Ռիբենտրոպը (հետագայում նա լրիվին մեկուսացվեց) եւ... Հենրիխ Հիմլերը՝ SS-ի եւ SD-ի ղեկավարը:

Պարզվում է, որ Գերմանիայում «հավատարիմներից հավատարմագույնը» հորջորջվող Հիմլերը ժամանակին գերմանա-խորհրդային համագործակցության ջերմ կողմնակիցն է եղել, հատկապես անվտանգության ծառայությունների գծով: Դեռ 1939 թ. առաջ SS-ը եւ NKVD-ն կուրսանտներ էին փոխանակում: 1939 թ. աշնանից Բեռլինում SS-ի սպայական դպրոցում կար NKVD-ի վաշտ, որի կազմը պարբերաբար փոխվում էր: Իսկ Մոսկվայում NKVD-ի ուսումնական կենտրոնում կար գերմանական վաշտ, որը գործում էր նույն սկզբունքով:

Ներկայացվող հոդվածն առնված է բուլղարական «Ստրոգո սեկրետնո» թերթից եւ թարգմանաբար տպագրվել է Մոսկվայում լույս տեսնող «Պլանետա դիասպոր» նոր շաբաթաթերթում:

Այդ համագործակցությունն ընդհատվեց 1941 թ. հունիսին, բայց արդեն սեպտեմբերին չեզոք Թուրքիայի միջոցով կողմերը կուրսանտներ էին փոխանակում, ըստ որում խորհրդային կուրսանտներից մի քանիսը ընտրեցին «ազատությունը» եւ մնացին Գերմանիայում: Անկարայի բանակցությունները շարունակվեցին մի քանի շաբաթ, ապա ընդհատվեցին մինչեւ «լավ ժամանակներ»: Բեռլինից բանակցություններին մասնակցելու ժամանեց Հիմլերի տեղակալ Ռայնհարդ Գեյդրիխը, որը խորհրդային համապատասխան մարմինների հետ արգասավոր գործակցության փորձ ուներ: 1939 թ. օգոստոսին Բեռլինում նրան էր այցելել Լավրենտի Բերիայի տեղակալ Իվան Աբակումովը: Հանդիպման ժամանակ Գեյդրիխը նրան ծանոթացրել էր ֆաշիստական Գերմանիայի գաղտնի ծրագրերին, այդ թվում Լեհաստանի վրա կատարվելիք հարձակմանը եւ այդ նպատակով նախապատրաստվող սադրանքին:

1941 թ. սեպտեմբերին Անկարայում Գեյդրիխը կրկին հանդիպում ունեցավ Աբակումովի հետ: Դժվար է ասել, թե ինչպիսին էր հանդիպման արդյունքը: Իրենց հետախուզությունների «գորշ կարդինալները» համարվող երկու գեներալները հավանաբար որոշեցին շարունակել երբեմնի ընկերական կապերը: Նրանք երկուսն էլ դեմ էին խորհրդա-գերմանական զինված հակամարտությանը, բայց տվյալ պայմաններում անզոր էին:

Հիմլերը ծանոթ էր իր տեղակալի հայացքներին եւ մի ժամանակ նույնիսկ հավանություն էր տալիս դրանց: Սակայն լինելով ֆյուրերին անսահմանորեն նվիրված անձնավորություն, նա ստիպված եղավ Գեյդրիխին հետին պլան մղել: Վերջինս նշանակվեց Չեխիայի եւ Մորավիայի գեներալ-նահանգապետ: Բայց Պրահայում էլ շարունակում էր իր կապերը չեկիստների հետ: Բացառված չէ, որ Հիմլերը տված լիներ իր լուռ համաձայնությունը:

Բայց գործին միջամտեց անգլիական հետախուզությունը, որի գործակալները Պրահա գործուղվեցին Գեյդրիխին վերացնելու առաջադրանքով: Այդպես էլ արեցին: Անգլիացիները դրանով օգնեցի՞ն արդյոք իրենց խորհրդային դաշնակիցներին: Ինչո՞ւ վերացրին հենց Գեյդրիխին: Չէ որ կային նրանից անհամեմատ կարեւոր նացիստ հանցագործներ:

Գեյդրիխի սպանությունը բացահայտ նուրբ գործողություն էր, որի շնորհիվ խզվեց գերմանա-խորհրդային գերգաղտնի առանցքի կարեւորագույն կապը: Եվ հենց այդ ժամանակ ասպարեզում հայտնվեց Մարտին Բորմանը...

Դա ինչպե՞ս պատահեց: Վարկածները տարբեր են: Բացառված չէ, որ նրան խաղի մեջ մտցրած լինի հենց Գեյդրիխը: Անվիճելի է մեկ բան. 1942 թ. կեսերից խորհրդային հետախուզությունը սկսեց ստանալ գերգաղտնի տեղեկատվություն, որի աղբյուրը Հիտլերի մերձավորագույն շրջապատում էր: Տարեթվերի, օրերի եւ անձանց վերլուծությունը օբյեկտիվորեն եւ անսխալ կերպով վկայում է, որ այդ տեղեկատվության աղբյուրը եղել է Մարտին Բորմանը:

Պատերազմից հետո նա չփախավ ոչ Արգենտինա, որտեղ նրան իբր «տեսել էին» իր կեղծ փախուստի սցենարին համապատասխան, ոչ էլ Մերձավոր Արեւելք կամ Ավստրալիա: Այրվող Բեռլինի փլատակների մեջ նրան փրկեց խորհրդային հետախուզությունը: Ապա Բորմանն անխռով ծերություն անցկացրեց Ղրիմի բազմաթիվ շքեղ առանձնատներից մեկում, Կիմ Ֆիլբիի նման մինչեւ իր օրերի վերջը օգտվելով խորհրդային հատուկ ծառայությունների բարեհաճությունից:

Գ. Բ.

Իսպանիան հիացնում է եվրոպացիներին

Դեռ քառորդ դար առաջ՝ բռնապետ գեներալ Ֆրանկոյի օրոք, Իսպանիան համարվում էր եվրոպայի խորը գավառը, իսկ տնտեսական զարգացման աստիճանը նկատի ունենալով՝ այդ երկրի հետ վարվում էին, ինչպես աղքատ ազգականի հետ:

1975 թ. նոյեմբերի 22-ից պետության ղեկավարը Խուան Կառլոս Ա-ն է: Իսպանիան խորհրդարանական միապետություն է, բնակչությունը 39,6 մլն է, մեկ շնչին ընկնող ներքին համախառն արտադրանքը՝ 14350 դոլար: Այսօր իր արտակարգ տնտեսական կենսունակությամբ ու դինամիզմով, քաղաքական կայունությամբ Իսպանիան զարմացնում ու հիացնում է եվրոպացիներին: Իսպանական պատրաստի հագուստի «Զարա» ֆիրման երկու ամիսը մեկ հագուստների նոր հավաքածու է առաջարկում հաճախորդներին: Իր 12000 աշխատողներով, եվրոպական տարբեր քաղաքներում գործող 750 խանութներով եւ շահույթներով մրցակցում է «Գապ» եւ «Բենետտոն» ֆիրմաների հետ: Իսպանացի հայտնի կինոռեժիսոր Պեդրո Ալմոդովարին համեմատում են Վուդի Ալենի հետ: Իսպանական գրականությունը, երաժշտությունն ու նորաձեւությունը նոր վերելք են ապրում:

1996 թ. մայիսից Իսպանիայի վարչապետը պահպանողականների ներկայացուցիչ Խոսե Մարիա Ազնարն է: Այսօրվա ձախամետ կամ ինչպես անվանում են՝ «վարդագույն» եվրամիությունում Ազնարը միակ վարչապետն է, որ բացառապես աջերից կազմված կառավարություն է ղեկավարում: Մեծ Բրիտանիայի եւ Գերմանիայի վարչապետներ Թոնի Բլերը եւ Գերհարդ Շրյոդերը ստիպված են խոստովանել, որ քաղաքական հաջողությունների ապահովման համար միայն լավ նկարագիր կամ համբավ ունենալն անբավար է: Ազնարի կողմնակիցներն անցյալ ամիս առանց անտեղի թմբկահարության հաղթանակի հասան եվրախորհրդարանի ընտրություններում, ինչպես նաեւ շրջանային ու տեղական ընտրություններում:

Այդ հաջողությունը պայմանավորված է առաջին հերթին Իսպանիայի տպավորիչ տնտեսական վերելքով: 1998 թ. երկրի տնտեսական աճը կազմեց 3,8 տոկոս, մինչդեռ սղաճի մակարդակը (1,4 տոկոս) ամենացածրն էր 1962 թվականից ի վեր: Ճիշտ է, Իսպանիայում 17 տոկոս կազմող գործազրկությունը եվրամիության վատթարագույն ցուցանիշն է, բայց ամսեամիս վիճակը բարելավվում է:

Եվրոպացիների համար առեղծված է, թե Իսպանիան իր 2,7 մլն գործազուրկներով ինչպես է կարողանում զերծ մնալ հոռետեսության մթնոլորտից: Ոմանք փորձում են դա բացատրել անօրինական կամ «սեւ» աշխատանքի մեծ ծավալով, որը հետազոտությունների համաձայն կազմում է ներքին համախառն արդյունքի 15 տոկոսը: Այս պնդումը ճիշտ է միայն մասնակիորեն: Իրենք իսպանացիները, առավել կարեւոր են համարում ընտանիքի գործոնը: Իսպանիան եվրամիության մյուս երկրներից տարբերվում է նրանով, որ երիտասարդներն ավելի երկար են ապրում հայրական տանը, իսկ ընտանիքում կանանց աշխատանքն ավելի շատ է գնահատվում:

Հարցումներն ու վիճակագրությունը հաստատում են այս ամենը: Իսպանացիների 89 տոկոսը պնդում է, որ ֆինանսական լուրջ դժվարությունների դեպքում կնախընտրեր դիմել ընտանիքի անդամներին: Սա եվրոպայում ռեկորդային ցուցանիշ է: «Պուենտե» հանդեսը նշում է, որ իսպանացի գործազուրկների մեծամասնությունը փաստորեն կազմում են տնային տնտեսուհիները եւ երիտասարդները:

Բացի դրանից, իսպանական ընտանիքների 78 տոկոսը բնակարանի սեփականատեր է: Մասամբ այդ «կցվածությամբ» են բացատրվում գործազրկության մակարդակների էական տարբերությունները երկրի մարզերում:

Բայց առավել կարեւոր է, որ Իսպանիայում երեք տարում ստեղծվել է 1,2 մլն աշխատատեղ, որ կազմում է ամբողջ եվրամիության նոր աշխատատեղերի կեսը: Վերջին 20 տարում առաջին անգամ Իսպանիայում միջին հաշվով 11 տոկոսով նվազեցվել են հարկերը, եկամտահարկի առավելագույն չափը 56-ից իջեցվել է 48 տոկոսի: Նման պայմաններում իսպանացիների եկամուտները կաճեն ավելի արագ տեմպերով: Կառավարության եւ արհմիությունների նոր համաձայնագրի շնորհիվ ապահովված է սոցիալական հաշտության որոշակի մակարդակ:

Երբեմնի կանխատեսումներին հակառակ՝ այս հաջողությունները ձեռք են բերվել Խոսե Մարիա Ազնարի ջանքերով: Երբ 1996 թ. գարնանը խորհրդարանական ընտրություններում Ազնարի աջակողմյան կուսակցությունը հաղթեց ձախերին ընդամենը 1,5 տոկոս առավելությամբ, շատերը նրա համար հազիվ 6 ամսվա վարչապետություն էին կանխագուշակում: Ձախերը փորձում էին ժողովրդին սպառնալ, թե աջ ուժերի հաղթանակից հետո երկիրը կվերադառնա Ֆրանկոյի ժամանակներին, բայց անվրդով ու սառնասիրտ Ազնարը կարողացավ կերտել ժողովրդավարական ու կենտրոնամետ պետություն: Վարչապետը հեռու մնաց այսպես կոչված նեոթետչերիզմի հովերից եւ ներքին զսպումների շնորհիվ ստեղծեց նորովի մտածող գործիչների աջ կենտրոնամետ կառավարություն: Եթե սոցիալիստների 14-ամյա կառավարման վերջին տարիներին եւ մասնավորապես վարչապետ Ֆելիպե Գոնսալեսի օրոք անընդհատ աղմկալի սկանդալներ էին պայթում եւ երկրում լճացում էր տիրում, ապա այսօր իսպանացիների գերակշիռ մեծամասնությունը վերստին հավատում է ժողովրդավարությանը:

«Պուենտե» շաբաթաթերթից

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Անկարան եւ Թեհրանը հակառում են միմյանց

Թուրք-իրանական հայտարարությունները դեռ շարունակվում են, չնայած 2 կողմերի միջեւ հուլիսի 28-ից արձանագրված լարվածության թուլացմանը, երբ թուրքական դիվանագիտական եւ ռազմական մի պատվիրակություն ստուգայց կատարեց այն դիրքերում, որոնք ըստ Իրանի, հուլիսի 18-ին ռմբակոծել էր թուրքական օդուժը: Երկկողմ քննարկումներից հետո իրանցի պատասխանատուները հայտարարել են, որ թուրքական կողմը ճանաչել է իր սխալը եւ խոստացել նյութական փոխհատուցում՝ հարվածներից տուժածներին: Սակայն Թուրքիայի վարչապետ Էջեւիթը հերքել է այս լուրերը, ասելով, թե իր երկրի ինքնաթիռները ռմբակոծել են Իրաքի տարածքը, «իսկ եթե Թեհրանը իրեն է կցել այդ շրջանները, ապա դա չի հետաքրքրում Թուրքիային»: Թուրքական պատվիրակության այցը բնութագրելով իբրեւ «օգտակար 2 կողմերի համար», Էջեւիթը ակնկալել է Անկարայի եւ Թեհրանի երկխոսության շարունակում: Միեւնույն ժամանակ, թուրքական դիվանագիտական աղբյուրները հույս են հայտնել, որ օգոստոսին բարձր մակարդակով անվտանգության պատասխանատուները համատեղ հանդիպում կկայանան Անկարայում, եթե Էջեւիթի հայտարարությունները կրկին լարվածություն չառաջացնեն 2 երկրների միջեւ, մանավանդ որ 2 կողմերի լրատվական միջոցները շարունակում են փոխադարձ արշավանքները: Ահա այս մթնոլորտում հստակ չէ, թե ինչպես է լուծվելու խնդիրը:

Ա. Մ.

«Անի քաղաք նստեր կուլայ...»

Այս խորագրով հունիսի 17-ին «Ռադիկալ» թերթը անդրադարձել է մոռացված ու թշվառության մատնված Անի քաղաքին: Թերթի լրագրողներից Թ. Սյոնմեզը ընդգծելով, թե Անատոլիայի ամենից ավելի կարեւոր պեղումների վայր է Անին եւ կարող է մեծ թվով զբոսաշրջիկներ հրավիրել, գրել է, թե ոստանը ավելի քան երկու հազար տարվա պատմություն ունի, բայց այսօր անտերության է մատնված:

Անդրադառնալով Անիի տարածքում այսօր բույն դրած գյուղերի բնակիչների դժգոհությանը, լրագրողը նշել է, թե գլխավոր «նեղությունը ջուրն է»: Գյուղապետը նաեւ ասել է, որ ցանկանում է այժմյան Օջաքլը գյուղը վերանվանել նախկին Անի անունով: Նա ասել է, որ ժամանակին այդ հարցը բարձրացված է եղել, բայց ոչինչ չի արվել: Գյուղն այսօր հազարից ավելի բնակիչ եւ մոտ հինգ հազար անասուն ունի, նշել է լրագրողը: Այս մասին տեղեկացնում է «Յառաջ»-ը՝ քաղելով լուրը «Ակօսի» հունիսի 25-ի համարից:

Հ. Օ.

Կանաչ թեյն՝ ընդդեմ քաղցկեղի

Ասիայում եւ Ամերիկայում կանաչ թեյը վաղուց գնահատվում է իր ախտականխիչ հատկությունների համար: Իսկ վերջերս ճապոնացի գիտնականները հայտնաբերել են, որ կանաչ թեյի մեջ պարունակվող պոլիֆենոլներից մեկը մի քանի անգամ բարձրացնում է հակաքաղցկեղային պատրաստուկների արդյունավետությունը: Ինչպես տեղեկացնում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ լրատվական գործակալությունը, գիտափորձերի ընթացքում պարզվել է, որ թոքերի քաղցկեղի բուժման նպատակով լայնորեն կիրառվող «Սուլինդակ» պատրաստուկին կանաչ թեյի մզվածք ավելացնելու դեպքում քաղցկեղային բջիջներն անհետանում են սովորականից 2-8 անգամ, իսկ «Տամօքսիֆեն» պատրաստուկին ավելացնելու դեպքում՝ 2 անգամ ավելի արագ: Բացի դրանից, կանաչ թեյի մզվածքի հավելումն այդ դեղամիջոցներին երկարատեւ կիրառման դեպքում նվազեցնում է կողմնակի հետեւանքների (մասնավորապես ստամոքսի խոցի առաջացման) հավանականությունը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Փարիզի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր Հերմինե Երիցյանը նաեւ ճանաչված երգչուհի է: 1988 թվի ահավոր երկրաշարժից հետո Հերմինե Երիցյանը եկավ Հայաստան՝ իր երգերով ամոքելու հայ ժողովրդի վիրավոր սիրտը: Սքանչելիորեն տիրապետում է մայրենիին: Նա իր կատարած երգերի յուրաքանչյուր բառը, յուրաքանչյուր պատկերը ձայնային այնպիսի հուզականությամբ է արտաբերում, որ իր հմայիչ երգի թեւերով ունկնդրին տանում, հաղորդակից է դարձնում տիացնում, որ ինքն իրոք իր երակներում զգում է ուժը մայր հողի...

Նուրբ ու քնքուշ կանացիությամբ են շնչում Հերմինե Երիցյանի քնարական սիրերգերը, իսկ Կանաչյանի «Օրորոցայինը» հնչում է որպես մայրական անպարագիծ սիրո ու

Երգչուհի Հերմինե Երիցյանը Երեւանում

Այնուհետեւ նրա հայաստանյան այցերը պարբերական բնույթ ստացան:

Տարիներ շարունակ եվրոպական տարբեր համերգասրահներում իր համերգների երկրորդ բաժնում նա մշտապես կատարել է հայկական երգեր, հատկապես 20-րդ դարի հայ հեղինակների՝ Գալանտերյանի, Կանաչյանի, Այվազյանի, Հարությունյանի, Սաթյանի, Մելիքյանի, Եկմալյանի եւ Կոմիտասի ստեղծագործությունները:

Հերմինե Երիցյանի կատարած երգերի ընտրանին է ամփոփված նրա «Խորհրդավոր արշալույս» ձայներիզում, որն, իրոք, պարունակում է ոչ միայն խորհրդավոր խորհուրդներ, որոնք ունկնդրին զգալ են տալիս շնորհաշատ երգչուհու ջինջ ու զուլալ ձայնային հրաշալի տվյալների, համահունչ ու ներդաշնակ գործիքավորման, այլեւ հայկական դասական ստեղծագործությունների մասին, որոնք երգչուհին հասուն նախասիրությամբ ընտրել ու կատարում է ջերմ սիրով եւ ինքնատիպ մեկնաբանություններով:

Հերմինե Երիցյան-արվեստագիտուհին իր փարիզյան այդ ձայներիզով ունկնդրին ներկայանում է առաջին հերթին որպես հայուհի, որն արեւառող Հայաստանի հայրենի բնաշխարհին, Մասիս սարին, հայոց աշխարհի սիգաճեմ լեռներին, կապուտաչ Սեւանին, լայնահուն Արաքսին, Երեւանի պաղ-պաղ աղբյուրների ջրերին... Եվ իր երգի առինքնող հնչյուններով հավաս-

խանդաղատանքի հուզառատ արտահայտություն:

Օրերս Հայաստանի ֆիլհարմոնիայի Արամ Խաչատրյանի անվան համերգասրահում ՀՀ Նորընծա Ազգային ժողովի պատգամավորների պատվին «Կառուցենք ու պաշտպանենք» նշանաբանով «Տկզար» համույթի (գեղ. ղեկավար Կարլեն Միրզոյան) ճոխ ծրագրով կազմակերպված համերգին իր մասնակցությունը բերեց նաեւ Հերմինե Երիցյանը: Հատկապես տպավորիչ էր նրա հոգեթով կատարմամբ «Կիլիկիան», որի միջոցով, թվում է, թե երգչուհին ցոլացնում է ամբողջ հայության մշտարթուն կարոտը: Իսկ համերգի վերջում համույթի երաժշտական ազգային գործիքների, երգիչ-երգչուհիների եւ Հերմինե Երիցյանի միահամուռ ուժերով կատարված «Հզոր հայրենիք» ցնցող երգը հնչեց ոչ միայն որպես երեկոյի եզրափակիչ, այլեւ՝ պարտավորեցնող պատգամ ամեն հայի:

ՎԵՐԺԻՆԵ ՍՎԱԶԼՅԱՆ
Բանասիրության դոկտոր

Իրազեկվեցին բեյրութահայ գրական կյանքին

Հայաստանի գրողների տան կլոր սրահի հյուրերն էին բեյրութահայ գրական եւ լրագրական կյանքի ավագ, միջին եւ կրտսեր սերնդի երեք ներկայացուցիչներ՝ Սամվել Գազանճյանը, Շուշիկ Տասնապետյանը եւ Սագո Արյանը: Ասենք, սակայն, որ նրանք այնքան էլ հյուրեր չէին, քանզի իրենց ստեղծագործություններով ու գործունեությամբ սերտորեն կապված են մայր հայրենիքի հետ եւ հաճախակի այցելում են Հայաստան:

Երեքն էլ ստեղծագործելուց զատ զբաղվում են խմբագրական աշխատանքով: Սամվել Գազանճյանը Բեյրութում հրատարակվող «Նոր կեանք» հանդեսի խմբագիրն է:

«Ջահակիր» հանդեսը Բեյրութի Ճեմարանի տարեգիրքն է, որի խմբագիրը Շուշանիկ Տասնապետյանն է: Սագո Արյանը հայրենիքում լույս տեսնող «Նոր դար» գրական ամսագրի Բեյրութի ներկայացուցիչն է: Հանդիպմանը մասնակից բեյրութահայ գրական գործիչների մասին հակիրճ խոսք ասաց Հայաստանի գրողների միության քարտուղար Աբգար Ափինյանը, որից հետո Բեյրութի գրական եւ մշակութային կյանքի մասին հանգամանալից տեղեկություններ հաղորդեցին հյուրերը:

Սագո Արյանը մասնավորապես խոսեց բեյրութահայ երիտասարդ մտավորականների մասին: Նշվեց երիտասարդների ջանքերով Բեյրութի ընդհատված գրական կյանքը վերաշխուժացնելու անհրաժեշտության մասին: Բեյրութահայ մտավորականները նաեւ պատասխանեցին ներկաներին հետաքրքրող բազմաթիվ հարցերին:

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Լինել գրքի հետ, ապրել գրքով

Հայ գրահրատարակչական գործը, հավանաբար, այնքան նվաստացած չէր եղել, որքան անցած մեկ տասնամյակում: Մեզ համար դա միանգամայն անսովոր էր, որովհետեւ մենք սովոր էինք տպագիր գրքերի բուռն ծաղկման:

Այնուհետեւ այդ գործը դարձավ առանձին գրասեր ու հայրենասեր անհատների մենաշնորհը, որի շնորհիվ էլ լույս տեսան ժամանակակից հայտնի ու անհայտ հեղինակների գրքերը:

Հայաստանի գրողների միության նոր միջոցառումը նվիրված էր ոչ թե այս կամ այն հեղինակի գրքի քննարկմանը, այլ գրահրատարակչական գործի նվիրյալ Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Աշճյանի գործունեությանը: Հանդիսության մասնակիցները նախ ծանոթացան մոտ հարյուր անուն այն գրքերին, որոնք հրատարակվել են Սրբազանի ջանքերով: Դրանցից են «Հայ ժողովրդական հեքիաթներ», հ. 14 (հովանավորներ տեր եւ տիկին Ժորժ Մելիքյաններ) հ. 15 (տեր եւ տիկին Արթո եւ Պոլինա Գրիգորյաններ) Բ. Ուլուբաբյանի «Արցախյան գոյապայքարի պատմություն», Ս. Բեյբությանի «Վավերագրեր հայ եկեղեցու պատմության», «Դիվան հայ վիմագրության», հ. 8: Ցուցադրված էին նաեւ Ա. Նազարյանի, Մեսրոպ Թաղիադյանի, Երվանդ Օտյանի երկերը: Բարձրորակ հրատարակություններ էին Մեսրոպ սրբազանի «Հեռացած հայացքը», «Կյանքի եւ հավատքի էջերը», «Հանդիպումները» եւ այլ գրքեր: Այդ ամենի համար սրբազանն ընտրվեց «Հայ գրականության բարեկամներ» միության պատվավոր անդամ:

Սրբազանի հետ հանդիպմանը խոսեցին ՀԳՄ միության վարչության առաջին քարտուղար Աբգար Ափինյանը, բանասիրության դոկտոր Գառնիկ Անանյանը, Մատենադարանի աշխատակից Արշալույս Մաթեւոսյանը, գրականագետ Պետրոս Դեմիրճյանը, բանաստեղծ Վերժինե Սվազլյանը, հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի աշխատակից Ժորես Խաչատրյանը, արձակագիր Անահիտ Սահինյանը, երաժշտագետ Ցիցիլիա Բրուտյանը, որոնք բարձր գնահատեցին Աշճյան սրբազանի ազգանվեր, հայրենանվեր գործունեությունը:

Սրբազանն այն կարծիքը հայտնեց, որ բացի բանասիրական, գիտական, մասնագիտական երկերից, յուրաքանչյուր տարի գրողների միության հովանավորությամբ լույս կտեսնի հինգ անուն գեղարվեստական գիրք: Այդ մասին պետք է հոգա նաեւ պետությունը:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՒՆԱՆՅԱՆ

ՊԱ՜Հ, ՊԱ՜Հ, ՊԱ՜Հ...

Էրիկը, զանգահարող կնիկը եւ «Արշակ Երկրորդի» հեղինակը

Հայաստանի ազգային հեռուստատեսությունը Էրիկ անունով մի հաղորդավար ունի, որն «Ուշ երեկոյան» հաղորդումներ է պատրաստում: Հաշվի առնելով, որ այդ հաղորդումն իսկապես ուշ երեկոյան է, համարյա գիշերով, հաճախ դուրս է մնում մեր տեսադաշտից, հակառակ որ այնտեղ էլ մեկ-մեկ տարօրինակ բաներ են պատահում: Վերջին դեպքը վերաբերում է հայ ազգային օպերային: Հինգշաբթի գիշեր օպերային ներկայացման տեսագրության մի հատված ցուցադրելուց հետո Էրիկը հարցնում է. «Ո՞ր օպերայից է ցուցադրված հատվածը եւ ո՞վ է այս օպերայի հեղինակը»: Մի քանի պատասխաններ են հնչում, որոնց շարքում, անշուշտ, կարեւոր է այն պատասխանը, որ օպերայի հեղինակը... Գոհար Գասպարյանն է: Զարմանալի է, որ Էրիկը չի ընդունում այս տեսակետը: Սակայն նա համաձայնվում է այն զանգահարողի հետ, որը «Արշակ Երկրորդ» օպերայի հեղինակ է համարում... Արմեն Տիգրանյանին: Մինչ այդ Էրիկն ուզում էր օգնել եւ հուշում էր, որ... «էնտեղ (որտե՞ղ) նրա արձանն էլ կա»: Ասենք, որ «էնտեղ» (օպերայի տարածքում) դեռ չկա Արմեն Տիգրանյանի արձանը:

Էրիկին եւ նրա ունկնդիրներին հիշեցնենք, որ «Արշակ Երկրորդ» օպերայի հեղինակը Տիգրան Չուխաջյանն է, եւ նրա՝ «Արշակ Երկրորդի» հեղինակի արձանն էլ չկա «էնտեղ»:

Հասկանալի է, որ այս հաղորդումը ժամանցի բնույթ ունի, բայց դա չի նշանակում, թե կարելի է պարզապես անհեթեթ, սխալ գիտելիքներ հաղորդել: Եղածը քի՞չ է...

Ս. Գ.

Փիս բան է կատարվել հայ կինոյի հետ

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մոսկվայում անցկացվող միջազգային հերթական կինոփառատոնում Հայաստանը կինոնկար չէր ներկայացրել՝ ոչ մրցութային, ոչ էլ մրցույթից դուրս: Ինչու՞. այս հարցին պատասխանեց ճանաչված կինոբեմադրիչ Ռուբեն Գեւորգյանցը.

- Մենք այս տարի ունենք չավարտված յոթ գեղարվեստական եւ յոթ վավերագրական կինոնկար: Պատճառն այն է, որ կառավարությունը չի ֆինանսավորում: Ասեմ, որ մեր ակնկալիքը չի հասնում այն գումարներին, որ տալիս են, ասենք, մեր երկու դրացիները իրենց կինոյին. Ադրբեջանը՝ մոտ երեք միլիոն դոլար, Վրաստանը՝ հինգ միլիոն: Հայկական կինոյին նախատեսված է 350-400 հազար դոլար, այն էլ չենք ստանում:

Մենք, իհարկե, գիտակցում ենք, որ հանրապետությունը ծանր վիճակում է, բայց այն մարդիկ, ովքեր հանրապետությունը հասցրել են այս վիճակին, շարունակում են զանազան բարձր պաշտոններ գրավել:

- Լավ, իսկ Դավիթ Մուրադյանը ո՞ր երկրի կինոն էր ներկայացնում Մոսկվայում:

- Նա հրավիրված էր որպես կինոգետ, նրա գնալը պետք էր: Հրավեր կինեմատոգրաֆիստների միության նախագահ Սերգեյ Իսրայելյանն էլ էր ստացել: Սակայն, երեւի անհարմար է զգացել գնալ առանց կինոֆիլմի...

Եղիշե Չարենցի տուն-թանգարանը գործում է

Եղիշե Չարենցի տուն-թանգարանում են պահվում բանաստեղծի անձնական իրերը, ձեռագրերը, նրա անձնական գրադարանը, կահույքը, հագուստները: Ինչպես «Նոյյան տապանի» թղթակցի հետ զրույցում հայտնեց տուն-թանգարանի տնօրեն Լիլիթ Հակոբյանը, ժամանակ առ ժամանակ՝ թարմություն մտցնելու նպատակով, թանգարանի հիմնական ցուցադրությունը փոփոխության է ենթարկվում: Ցանկություն կա նաեւ մի փոքր փոփոխել թանգարանի ձեւավորումը, ինչը չի հաջողվում համապատասխան գումարներ չլինելու պատճառով:

Լիլիթ Հակոբյանը նշեց, որ տուն-թանգարանը, մայրաքաղաքի մյուս բոլոր թանգարանների նման, այսօր պետության կողմից անուշադրության է մատնված եւ գտնվում է ծանր վիճակում: Մասնավորապես, թանգարանը կենտրոնացված ջեռուցում չի ստանում եւ չի օդափոխվում. ձմռան ամիսներին սենյակները տաքացվում են էլեկտրական ջեռուցիչներով: Տնօրենությունը նույնիսկ հնարավորություն չունի ժամանակին հեռախոսավարձը մուծելու, ինչի պատճառով հեռախոսներն արդեն մեկ ամսից ավելի է անջատված են, մուծված չեն նաեւ ռադիոյի պարտքերը, իսկ ջրմուղկոյուղուն թանգարանը 36602 դրամ պարտք ունի: Ըստ Հակոբյանի, սրանք հարցեր են, որոնք պետք է լուծի կառավարությունը:

Ներկայումս թանգարանի ֆոնդերում պահվող նյութերը լավ վիճակում են գտնվում, քանի որ, երբ թանգարանի աշխատակիցները նստում են խոնավ նկուղային սենյակներում, ապա նյութերը պահվում են ավելի լավ պայմաններում գտնվող վերեւի հարկերում: Բացի այդ, ֆոնդերն ամեն տարի ստուգվում են, իսկ փչացող նյութերը վերականգնվում են: Սակայն, ինչպես նշեց թանգարանի տնօրենը, երբ թանգարանի ֆոնդերի պահպանության հարցը փոքրիշատե լուծված է, ապա արդեն 10 տարուց ավելի դրանք նորերով համալրելու հնարավորություն չկա:

Լիլիթ Հակոբյանը հայտնեց, որ, չնայած ֆինանսական դժվարություններին, թանգարանը շարունակում է պարբերաբար ցուցահանդեսներ, միջոցառումներ, հանդիպումներ, դասախոսություններ ու էքսկուրսիաներ կազմակերպել: Տնօրենի խոսքերով, իրենք ցանկություն ունեն այս տարվա աշնանից «Մշակույթ» հեռուստաալիքի հետ համատեղ հեռուստահաղորդումների շարք կազմակերպել, որի ժամանակ Չարենցի օջախը կհյուրընկալի հայկական մշակույթի նշանավոր դեմքերին. հավանաբար, սեպտեմբերից կսկսվեն առաջին նկարահանումները:

Եվս երկու հայ պատվո լեգեոնական

Ֆրանսիայի Հանրապետության ամենապատվավոր պարգեւի՝ «Պատվո լեգեոնի ասպետի» շքանշանի տարեկան արարողությունը տեղի ունեցավ Փարիզում: Ընտրյալների թվում են նաեւ մեր երկու հայրենակիցները՝ սպորտի ֆրանսիական դաշնության փոխնախագահ եւ ազգային պատվիրակ, երիտասարդության եւ զավթի նախարարությունից ներկայացված Արթուր Սաղաքյանը ու կրթության նախարարությունից առաջադրված պատվավոր ուսուցիչ Վահե Դավթյանը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

19 մլն դրամ՝ մարզակառույցների համար

Առաջին համահայկական խաղերի մեկնարկին մեկ ամսից էլ քիչ ժամանակ է մնացել, եւ ահա երեկ Արմենոթեսի մամուլի սրահում, որը խաղերի ժամանակ վերածվելու է գլխավոր լրատվական կենտրոնի, լրագրողների հետ հերթական հանդիպմանն էր ներկայացել մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի փոխնախարար Իշխան Զաքարյանը: Նա խաղերի համաշխարհային կոմիտեի անդամ է եւ մարզատեխնիկական հանձնախմբի նախագահը: Ինչպես նշեց պրն Զաքարյանը, հանձնախմբի աշխատանքները տարվում են երկու ուղղությամբ՝ մարզակառույցների վերանորոգում եւ մրցումների կազմակերպում: Մարզակառույցներում շինարարական աշխատանքների կատարման համար ՀՀ կառավարությունը հատկացրել է 19 մլն դրամ: Այդ գումարը բաշխվել է հետեւյալ կերպ. ՖԻՄԱ-ի մարզադահլիճի վերանորոգման համար հատկացվել է 4 մլն 724 հազար դրամ, «Նաիրիտ» մարզադաշտին՝ 1,5 մլն, «Կիլիկիա» մարզահամալիրին՝ 4 մլն 369 հազար, «Կոտայք» մարզադաշտին՝ 1 մլն 616 հազար, «Դինամո» մարզաւանին՝ 4 մլն 900 հազար, շախմատի տանը՝ 265 հազար, թենիսի մասնագիտացված մարզադպրոցին՝ 1 մլն 721 հազար: Արտաշատի խաղային մարզադաշտի շինարարական աշխատանքները ֆինանսավորում է Արարատի մարզպետը: Շինարարական աշխատանքների շնորհիվ պետք է արդիական 4 կարեւորագույն խնդիր՝ ջրի անխափան մատակարարում, հանդերձարանների եւ մրցավարական սենյակների նորմալ կահավորում, սանհանգույցների անխափան աշխատանք: Ըստ պարոն Զաքարյանի, շինարարական աշխատանքներն ընթանում են նորմալ հունով եւ կավարտվեն մոտավորապես օգոստոսի 20-ին: Աշխատանքներ են տարվել մարզագույքի հայթայթման ուղղությամբ: Օգոստոսի 5-ին արտասահմանից կստացվեն բասկետբոլի խաղահրապարակի պաստառման համար անհրաժեշտ նյութերը եւ, ՄՀՀ-ում կսկսվեն աշխատանքները: Ստացվելու է նաեւ բասկետբոլի 2 վահանակ, որոնք տեղադրվելու են մարզահամերգային համալիրում եւ «Գրանդ» մարզակումբում:

Փոխնախարարը տեղեկացրեց, որ լուծված են նաեւ մասնակիցների օթեւանելու եւ տրանսպորտով ապահովվելու հարցերը: Գործում է խաղերի կառավարական կազմկոմիտեն ՀՀ վարչապետ Վազգեն Սարգսյանի գլխավորությամբ: Նրանում ընդգրկված են տարբեր նախարարներ, փոխնախարարներ եւ այլ պաշտոնյաներ:

Պատասխանելով մեր այն հարցին, թե արդյոք մասնակիցների թվում չե՞ն լինի մեծ փորձություն ունեցող մարզիկներ, Իշխան Զաքարյանը նշեց, որ իրենք կարող են միայն ողջունել այդ փաստը: Դա հնարավորություն կընձեռի մեր մասնագետներին ծանոթանալ նրանց հնարավորություններին՝ հետագայում ՀՀ հավաքականներում ընդգրկելու հեռանկարով:

Վերջում պրն Զաքարյանը հավաստիացրեց, որ խաղերի կազմակերպումը կկատարվի բարձր մակարդակով:

ԱՐՈՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Մեր մարզիկները մեծ հաջողությունների կարող են հասնել»

Բազկամարտը մեծ պատմություն չունի հանրապետությունում, բայց մեր մարզիկները հասցրել են հաջող ելույթներ ունենալ միջազգային մրցասպարեզներում: Բազկամարտի վիճակի, հեռանկարների մասին է մեր հարցազրույցը մարզաձեւի հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահ, սպորտի վարպետ, պատմական գիտությունների թեկնածու Արոս Սարգսյանի հետ:

– Պրն Սարգսյան, խնդրում եմ մի փոքր խոսք մարզաձեւի մասին:

– Կարծում եմ, չափազանցություն չի լինի, եթե ասեմ, որ բազկամարտը կամ, ինչպես միջազգային անվանումն է, արմռեսլինգը, տղամարդու ուժը չափելու մարդկության պատմության ամենահին ձեւն է, այն գրեթե երկու հազար տարվա պատմություն ունի: Ինչ վերաբերում է ժամանակակից մարզաձեւի պատմությանը, միջազգային ֆեդերացիան հիմնադրվել է 1967-ին ԱՄՆ-ում: Հենց ամերիկացիներն էլ դարձան մարզաձեւի առաջին զարգացնողները, տարածողները: Իսկ հետագայում մեր հարեւան վրացիները եւ, հատկապես Հյուսիսային Օսիայի մարզիկները կարողացան ամերիկացիներին մեծապես գերազանցել:

Այս տարի կանցկացվի աշխարհի ռոբեյմանական 20-րդ առաջնությունը: Եվ խորհրդանշական է, որ այն տեղի կունենա Հյուսիսային Օսիայի մայրաքաղաք Վլադիկավկազում, սեպտեմբերի վերջին: Այս երկու տասնյակ տարիների ընթացքում մարզաձեւը բավական մեծ զարգացում է ապրել: Այն շատ գրավիչ է: Երկու պատճառ կա: Նախ՝ ամեն ինչ պարզ է, գոնե՝ առաջին հայացքից: Երկրորդ՝ դիտարժան է, այստեղ ոչ-ոքիներ չկան. միայն հաղթանակ կամ պարտություն:

– Իսկ ինչպիսի՞ն է մարզաձեւի զարգացումը, վիճակը մեզանում:

– Հայաստանի ֆեդերացիան հիմնադրվել է 1996 թվականին, մի խումբ նախաձեռնողների ջանքերով: Հենց նույն տարում էլ մեր մարզաձեւը պաշտոնապես մտցվեց համահայկական նավասարդյան խաղերի ծրագրում: Նշեմ, որ գնալով ավելի է լայնանում մարզաձեւի աշխարհագրությունը: Մեծ ակտիվություն է նկատվում հատկապես Կոտայքի, Արմավիրի մարզերում: Հանրապետական վերջին մրցումներում հանդես եկան նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի ու Ջավախքի ներկայացուցիչները: Պարբերաբար անցկացվում են Հայաստանի առաջնություններ, ինչպես նաեւ «Կոտայքի դյուցազն» ավանդական մրցումները:

Անցած երեք տարիների ընթացքում Հայաստանի մարզիկները մասնակցել են աշխարհի եւ Եվրոպայի մի շարք առաջնությունների ինչպես մեծահասակների, այնպես էլ պատանիների միջեւ: Այդ առաջնություններում նրանք նվաճել են ոսկե, արծաթե եւ բրոնզե 17 մեդալներ: Անցյալ տարվա աշնանը Կահիրեում կայացած մեծահասակների աշխարհի առաջնությունում, որտեղ շատ լուրջ մրցակցություն էր ծավալվել, մեր մարզիկները նվաճեցին մեկ արծաթե եւ երկու բրոնզե մեդալներ, գրավեցին երկու չորրորդ եւ մեկ վեցերորդ տեղ: Հաջող էր Եվրոպայի վերջին առաջնությունը, որը կայացավ Հունգարիայում:

– Խնդրում եմ, ավելի մանրամասն պատմեք այդ մրցումների մասին:

– Այս առաջնությունը նախորդներից տարբերվում էր նրանով, որ այստեղ մրցեցին ե՛ւ մեծահասակները, ե՛ւ պատանիները: Նախ մրցասպարեզ մտան մինչեւ 18 տարեկան մարզիկները, ապա նրանց փոխարինեցին մեծահասակները: Հայ մարզիկներից երեքը մասնակցում էին պատանեկան առաջնությանը: Պետք է ասեմ՝ երեքն էլ պարզապես հիանալի հանդես եկան: Ուզում եմ հատկապես նշել Կոտայքի մարզի Պռոշյան ավանից Արման Թադեւոսյանին, որը 65 կգ քաշային կարգում նվաճեց Եվրոպայի չեմպիոնի կոչումը աջ ձեռքի մրցումներում, իսկ ձախ ձեռքի մրցումներում արժանացավ բրոնզե մեդալի: Արմանի հաջողությունը պատահական չէր, նախորդ՝ անցյալ տարվա մեծահասակների աշխարհի առաջնությունում նա աննախադեպ նվաճման հասավ՝ դառնալով բազկամարտի պատմության մեջ միակ մարզիկը, որը 16 տարեկան հասակում կարողացավ արծաթե մեդալակիր դառնալ տղամարդկանց առաջնությունում: Սա իրոք նման չունեցող մի երեւույթ է, քանի որ բազկամարտում հիմնականում չեմպիոնները մոտավորապես 30–35 տարեկան են: Մեր մարզաձեւը կապված է տղամարդու լիարժեք ֆիզիկական ուժի հասունացման հետ: Մեծ չափով մեզ ուրախացրեց նաեւ հրազդանցի 17-ամյա Սամվելը Հովսեփյանը, որը ծանրքաշայինների մրցավեճում կարողացավ նախ չեմպիոնի կոչում նվաճել աջ ձեռքով, ապա, ասես կրկնելով Արմանին, բրոնզե մեդալակիր դարձավ ձախ ձեռքով մրցումներում: Մինչեւ 75 կգ քաշային կարգում իրեն լավ դրսեւորեց նաեւ վերջերս Ջավախքից մեզ մոտ տեղափոխված Վահագն Չախալյանը, որը ձախ ձեռքով անցկացված մրցումներում արժանացավ բրոնզե պարգեւի: Մեր մարզիկները կարողացան ընդամենը երեք հոգով կամանդային 3-րդ տեղը գրավել: Բոլոր սպասելիքները գերազանցեց մեծահասակների առաջնությունում հանդես եկող միջազգային կարգի սպորտի վարպետ երեւանցի Արսեն Գաբրիելյանը: Պետք է ընդգծել, որ բազկամարտում հազվադեպ է պատահում, երբ նույն մարզիկը կարողանում է հաջողության հասնել հավասարապես աջ եւ ձախ ձեռքերով: Այդ առումով պետք է ըստ արժանվույն գնահատել Արսենի ջանքերը, որը կարողացավ երկու ձեռքով էլ հաղթել իր բոլոր հակառակորդներին եւ մնալ եզրափակիչ: Ի վերջո, Արսենը երկու արծաթե մեդալի արժանացավ, ինչը շատ մեծ հաջողություն պետք է համարել:

– Ձեր կարծիքով, մեր բազկամարտիկները ե՞րբ կարող են հաղթել աշխարհի ուժեղագույններին:

– Ասեմ մեզ, որ հայ մարզիկների գլխավոր զենքը նրանց տրոհկումային ուժն է, արագությունը, ինչը բազկամարտում կարեւոր դեր է խաղում: Մեր մարզումների մեթոդիկան, հիմնական նպատակաուղղվածությունը միտված են այդ հատկանիշների զարգացմանը: Համոզված եմ, որ մեր բազկամարտիկները շատ մեծ հաջողությունների կարող են հասնել աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնություններում: Սակայն դրա համար անհրաժեշտ է տեսական վերաբերմունք, հոգածություն: Տարվա ընթացքում մրցումների մասնակցության 15–20 հրավեր ենք ստանում, սակայն հնարավորություն չունենք դրանց մասնակցելու: Պատճառը ֆինանսների բացակայությունն է: Յոլա ենք գնում մեր միջոցներով: Մեր միակ հովանավորը մեր հավաքականի անդամ, միջազգային կարգի սպորտի վարպետ, հայտնի գործարար Գագիկ Ծառուկյանն է, որը շատ է օգնում թիմի նախապատրաստության, աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնություններ մեկնելու հարցում:

Օգտվելով առիթից, ուզում եմ շնորհակալություն հայտնել ԵԳՀ-ի «Պոլիտեխնիկ» մարզակումբի ղեկավարությանը (նախագահ՝ Սամվել Մեհրաբյան), որը անշահախնդիր կերպով դահլիճ է տրամադրում հավաքական թիմի մարզումներն անցկացնելու համար:

Եվրոպայի առաջնությունում հանդես եկած մեր հրաշալի քառյակը

Զրուցագրությունը վարեց
ՌԱԶՄԻԿ ՍԻՄԱՎՈՆՅԱՆ

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՃԻՇՏ ԼՈՒԾԵԼՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌԸ ԵՎ ԱՌԱՋԻԿԱ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԱՌԱՋԻՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ «ԱԶԳ»-Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍՏԱՆԱԼ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԸ:

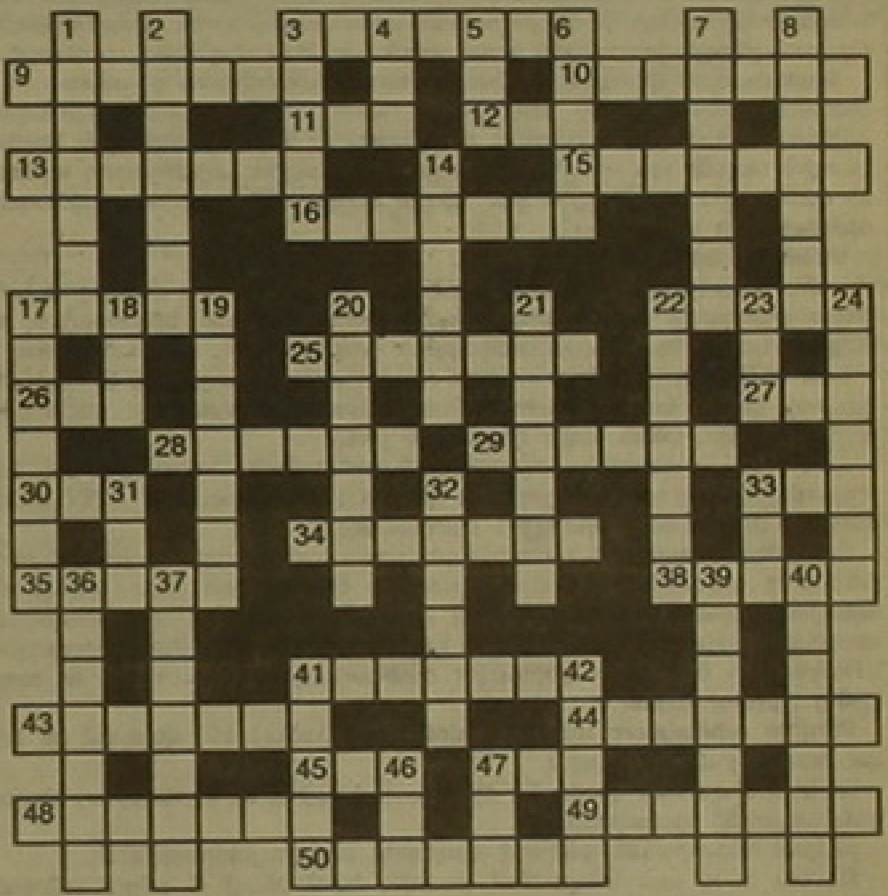

Ուղղահայաց

1. Ռուս նկարիչ, որի «Ոսկե աշուն» կտավը գտնվում է Հայաստանի պետական պատկերասրահում: 2. Հիվանդություն, ճահճատենդ: 3. Խառնաշփոթ ձայների ժխոր: 4. Հողի մակերեսի տարածաչափ: 5. Հայ գուսան: 6. Հրացանի փայտե մասը: 7. Խոսքի մաս: 8. Արեւելյան լարային նվագարան: 14. Անտառային փոքրիկ թռչուն: 17. Խռովարար: 18. Ընտանի կենդանի: 19. Զինվորական կոչում: 20. Թիկնոցի, անծրեւանոցի ծալովի կնգուղ: 21. Գործող անձ Ջ. Վերդիի «Ռիգոլետո» օպերայում: 22. Եփած մսի ջուր: 23. Երգիչների խումբ եկեղեցում: 24. Գիտությունների եւ արվեստների հովանավոր: 31. Տղամարդու բանձր ձայն: 32. Հանգստյան օր: 33. Տեղեկություն: 36. Երկարության չափման հին միավոր: 37. Թվարկումների ժամանակ մեկ կեսի տակ խմբավորվող ստորաբաժանումներից յուրաքանչյուրը: 39. Մոմակալ, ճրագակալ: 40. Բալեսի հայ դերասան, բալետմայստեր, իսկական ազգանունը՝ Յաղուբյան: 41. Անգլիացի հնագետ, որը հայտնաբերել է Կնոսոսի պալատի ավերակները: 42. Մետաղյա գործիք մեխեր դուրս քաշելու համար: 46. Անտառային թռչուն: 47. Մեծ կաղոց:

Հորիզոնական

3. Նահանգ ԱՄՆ-ում: 9. Կռնածեւ խողովակ ձայնային ալիքներն ուժեղացնելու համար: 10. Մայր թատրոնի դերասաններից, Շեքսպիրի «Կորիոլանում» Վելուտոսի դերակատարը: 11. «Ուտոպիա» ստեղծագործության հեղինակը: 12. Փոքր գետակ: 13. Ձմեռային հագուստ: 15. Իտալացի պետական եւ քաղաքական գործիչ, երկրի նախագահը 1964-1971 թթ.: 16. Տպիչ գործի, բնագավառի առաջին ներկայացուցիչը: 17. Անուշադրի սպիրտ: 22. Որեւէ կազմակերպության կազմի մեջ մտնող անձ: 25. Իսպանական ազգային հանդիսախաղ: 26. Քոլեջի աշակերտ: 27. Աղրանի՝ ճշգրիտ կերպով սահմանված արժեքը: 28. Խոշոր ու փայլուն փետուրներով թռչուն: 29. Ենիսեյի ձախ վտակը: 30. Կեղտ, թափոն: 33. Ֆրանսիացի ֆիզիկոս, Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր: 34. Տորոտ ոսկորներից եւ ծամարից պատրաստված խաղրախած բանձր ուտելիք: 35. Գավառ Մեծ Հայքի Այրարատ նահանգում: 38. Կավե մեծ աման: 41. Ոխպարդ Շտրաուսի օպերաներից: 43. Ռուս նավատորմավար, օվկիանոսագետ, բեւեռախույզ, դերծովակալ: 44. Դանթե Ալիգիերիի «Աստվածային կատակերգության» գլուխներից: 45. Պայթուցիկ լիցքով ռումբ: 47. Ալյուրից թխված ամենօրյա ուտելիք: 48. Հայ անվանի բանաստեղծ, հրապարակախոս, հասարակական գործիչ: 49. Ռուս գրող-երգիծաբան: 50. Ռուսական էստրադայի «աստղ»:

Կազմեց՝ Վ. ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Հյուրատոս: 2. Տվեն: 3. Առաքուր: 4. Ատիկար: 5. Օլքի: 6. Մենդելեեւ: 9. Առակ: 10. Մարաքու: 12. Քուրա: 17. Իբարուրի: 18. Հորովել: 19. Կանքեռա: 21. «Կոլոկոլ»: 25. Աբական: 26. Ճկասուսեր: 28. «Կարաբալա»: 30. Ցենտ: 32. Արեգ: 33. Դիաբեգ: 34. Սավյան: 39. «Արուս»: 41. Րոդե:

Հորիզոնական

7. Ժյուլ Վեռն: 8. Ատոլիներ: 9. Անոթ: 11. Կնիք: 13. Սատո: 14. Ուկրաինա: 15. Ուղեղ: 16. Բոտկին: 20. Ականեր: 22. Մոնբլան: 23. Գրագող: 24. Եթեոնս: 27. Մելբուրն: 29. Ակացիա: 31. Ալանաց: 35. Քյան: 36. Իսպանիա: 37. Երամ: 38. Տարա: 40. Վարգ: 42. Հերկուլես: 43. Սան Պաուլո:

digitised by A.R.A.R.@

ՄԵՐՆ ՈՒՐԻՇ Է...

ԳՈՎԱԶԴ

Հայրենական պրոտեկցիոնիզմի բերեւս ամենակատարյալ դրսեւորումներից է «Գնենք մերը, օգնենք մեզ» գովազդային ստեղծագործությունը: Այն, որ սա տեսակետային, ուստի եւ ողջունելի երեւույթ է, հասկանալի է ինքնըստինքյան: Ավելին՝ նման մոտեցումը ուղղակի դատապարտված է վերածվելու տնտեսական հաղթականության, քանզի փաստն այն է, որ կենսական առաջին անհրաժեշտության՝ Հայաստանում արտադրվող որոշ ապրանքատեսակները որակի առումով չեն զիջում միջազգային չափանիշներին:

Այս հարցի շուրջ կարելի է խոսել երկար, ընդ որում՝ ոչ միշտ վերամբարձ ատողանությամբ, քանզի մեզանում դեռ բացակայում է ազատ մրցակցության ոգին, եւ հաճախ մենաշնորհային հիմքի վրա է միայն հնարավոր լինում ինչ-որ հեռանկար տեսնել:

«Մերն ուրիշ է», ազդարարում է «Grand tobacco»-ն եւ, բարեբախտաբար, սխալվում է: Բանն այն է, որ մերն ուրիշ չէ: Հայրենական շուկայի լույսի ներքո ասացվել է այնպես, որ «Գնենք մերը, օգնենք մեզ» կարգախոսը ներկայումս ընկալվում է ոչ միայն իբրեւ տեսականաստեղծ նախաձեռնություն, այլ ֆիզիոլոգիական անհրաժեշտություն: Ծխախոտագործության բնագավառում սա նշանակում է օգնենք մեզ՝ ֆիզիոլոգիապես:

Հայաստանում վաճառքի հանված «արտասահմանյան» ծխախոտի շատ տեսակներ բնության մեջ գոյություն չունեն: Նրանց տուփերի վրա եղած գծիկավոր կոդը սուբյեկտիվորեն հորինված է: EAN միջազգային համակարգին հայտնի չեն թվային որոշակի կոմբինացիա արտահայտող այնպիսի ծածկագրեր, որոնք դրոշմված են մեր շուկայում առաջարկվող բազմազան ծխախոտների տուփերին:

Մանրամասնենք ասելիքը...

«LM» ծխախոտի վրա կնքված 0285 կոդն իրականում գոյություն չունեցող ծածկագիր է: EAN միջազգային համակարգի 92 երկրներից եւ ոչ մեկը չի կարող պատասխանատվություն կրել այդպիսի «LM»-ի համար:

«Kent» ծխախոտի երկար եւ կարճ տարբերակները կնքված են 0279 ծածկագրով, եւ սա նույնպես «հայրենական նորարարություն է»: Նման կոդ ու, հետեւաբար, նման երկիր գոյություն չունի:

«Marlboro» ծխախոտի «հայրենական դրսեւորման» կոդը 0288-ն է: Սա նույնպես հորինված է, ինչպես եւ կեղծիք է «Parlament»-ի՝ 0287 ծածկագիրը: Այս ցուցակը կարելի է շարունակել...

Աշխարհում գոյություն չունեցող գծիկավոր կոդերի շրջանառության ներմուծմանը զուգահեռ մեզանում վաճառքի են հանված նաեւ ծխախոտի այնպիսի տեսակներ, որոնց դրոշմը «ապահովում է» դրանց տեսական պատկանելությունը, սակայն կրկին խիստ հարցական է... Մասնավորապես «Hollywood» ծխախոտի գծիկավոր ծածկագիրը մեզ հուշում է, որ ապրանքը... բրազիլական է:

Բերված օրինակները (որոնք, ցավոք, շարունակելի են) վկայում են երկու իրողությունների մասին.

ա) կամ մեզանում գործում է ծխախոտի մաֆիա, եւ, հետեւաբար, ստվերային ապօրինի արտադրություն,

բ) կամ պետությունն անզոր է պայքարել սուբյեկտիվիզմի դեմ:

Երեւս հենց այս կտրվածքով առավել հասկանալի է թվում «Grand tobacco»-ի «Մերն ուրիշ է» կարգախոսի բովանդակությունը: Մերն ուրիշ է այնքանով, որքանով մերն խոպանական է:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՆԱՐԻՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Արտատպված է «Երկիր» օրաթերթից

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է բենզինի եւ դիզելային վառելիքի գնման մրցույթ: Շահագրգռված կազմակերպությունները պետք է ներկայացնեն.

- տեսական ռեգիստրի վկայականի պատճեն
- լիազորագիր
- կազմակերպության ֆինանսական իրավիճակի վերաբերյալ տեղեկանք առ 01.06.99 թ.
- Երեւանում եւ այլ քաղաքներում գտնվող լցակայանների քանակը, տեղակայումը, այն քաղաքները, որտեղ կարող է վառելանյութ առաքվել
- իրավաբանական հասցեն

Մրցույթի պայմաններն են՝

- ապահովել տրանսպորտային միջոցները կտրոններով շուրջօրյա լիցքավորելու հնարավորություն
- մատակարարել որակյալ վառելանյութ (համապատասխան սերտիֆիկատով)
- վճարումը փոխանցման կարգով 30 օրվա կանխավճար տվյալ ամսվա առաջին տասնօրյակում
- երեք ամսվա համար գների անփոփոխելիություն:

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները պայմանների վերաբերյալ իրենց կարծիքը, գների մասին առաջարկությունները կնքված ծրարներով կարող են ներկայացնել հանձնաժողովին մինչեւ 10.08.99 թ. ժամը 12-ը, հետեւյալ հասցեով՝ Սիարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 605 սենյակ, Արմենտելի գլխավոր տնօրենի ընդունարան, հեռ. 28-92-04, 28-10-52:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

Արմենտելը տեղեկացնում է բջջային բաժանորդներին

Բջջային կապի հեռախոսացանցում կատարվող բարելավման աշխատանքների կապակցությամբ օգոստոսի 1-ին եւ 2-ին, ժամը 02:00-ից մինչեւ 06:00-ն բջջային ցանցը հիմնովին կանջատվի:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

31 հուլիս

10.00 Հայլուր
10.20 Հենց այնպես
10.40 Մարդը եւ բնությունը
11.05 Գիտահանրամատչելի կինոյի ժամ. «Ժայռապատկերներ»
11.30 Մուլտֆիլմ «Հոբելյան»
12.00 Գ/Ֆ «Ավարակ»
15.00 Համահայկական խմբեր. «Ալանիս Մորիսեթ», «Շեռլի Կոռու»
15.30 Քառուղիներ
16.00 Մարզաշխարհ
16.35 Հող եւ ջուր
17.00 Հայլուր
17.20 Ոսկեփորիկ
18.00 Գ/Ֆ «Յան Բիբիան»
19.00 Խորան լույսո
19.10 Նավարտեսի կարոտյս երազանքը
19.30 Հեռուստասերիալ «Կրեր»
20.00 Կարծիք
20.30 Կանանց իրավունքները Հայաստանում
21.00 Հայլուր
21.40 Զինուժ
22.15 Բոհեմ
22.55 Ժամանակ
23.30 Գ/Ֆ «Ապառնության նախագիծ»
00.00 Հայլուր
00.15 Ֆիլմի շարունակությունը

Մշակույթ

19.00 Մուլտիպլիկացիոն ֆիլմ «Թոմը եւ Ջերին»
19.10 Երգում է Էլթոն Ջոնը
19.35 Ձմեռող աստղեր. Մետյուան դը Մենտենբերի
20.30 Լրաբեր
21.05 Սերիալ «Միգապատ Աշտարակները» (4-րդ մաս)
22.00 Միրեյլ Մաթիեսու
22.10 Նորաձեւություն Փարիզում
22.40 Գեղարվեստական ֆիլմ «Այն Աշունքի»
00.10 Լրաբեր

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության», ծեքինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
12.00 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30, 18.15 Մուլտֆիլմ
15.50 Գ/Ֆ «Հինական գույներ»
18.00 Հմայիլ
19.00 Սամուրի խումնակ
19.15 Տեսահոլովակներ
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Սուրհանդակ
19.50 Գ/Ֆ «Երկուսով ես եւ իմ ստվերը»
21.50 Չ. Չապլինի վաղ ֆիլմերից. «Գիշերվա մեկին»
22.15 Հեշագիծ
23.05 Ոսկե սրինգ
24.00 Անդորր
0.05 Մի անգամ
0.10 Մութ սենյակ
0.35 Գ/Ֆ «Երկուսն արդեն շատ է»

8.55 Գ/Ֆ «Հորոտը»
10.25 Հոգեւոր հովվի խոսքը. մեջտողորյիս կիրիկ
10.45 Տնային գրադարան
11.00 Նորություններ
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Կենդանիների աշխարհում
16.55 Փրկարարները. արտակարգ կանչ
17.25 1998 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության լավագույն խաղերը. Բրազիլիա-Ֆրանսիա
19.00 Նորություններ
19.15 «Երալաշ»
19.30 Գ/Ֆ «Փառավոր» (ռեժ. Էժի Կավալերովիչ, դերերում Բ. Բրիլսկա, Ե. Զելնիկ. Լեհաստան, 1969)
22.00 Ժամանակ
22.50 Սերիալ «Գաղտնի նյութեր»
00.35 Գ/Ֆ «Գեորգ արևայի խելահեղությունը» (դերերում Ն. Հոտորն, Հ. Միրեն, Յա. Հոլմ, Անգլիա)

9.00 Մուլտֆիլմեր «Ճոպանն ու մրջյունը», «Հուշե մարդը»
9.15 Գ/Ֆ երեխաների համար «Ինչ կար սենյակի մոտ»
10.30 Մուլտօրացույց
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.35 Ինձ մեզ ծեծիչը
12.05 Հեռուստախաղ «Հաղորդը մեկին»
12.50 Մեր առաջին հայացքից
13.15 Ոսկե բանալի
13.30 Լավ նորություններ
13.45 Մուլտֆիլմեր «38 թութակ», «Միզուշի սաստողի»
14.05 Սերիալ «Տարզան. արկածների պատմություն», «Տարզանը եւ դունայի հրեշը»
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 Գ/Ֆ «Մեր արհավայրն Աֆրիկան» (Ռուսաստան-Հոնկոնգ), (1-ին, 2-րդ սերիաներ)
18.00 Դարով պատմիչի հրաշքների երկիրը
19.00 Իմ ընտանիքը
20.00 Հին բնակարան. 1990 թիվ (2-րդ մաս)
21.30 Դոպե. «Մեռնում օդերաշիա»
22.05 Անդրեյ Սոկոլովը «Անցյալ կյանք ուղղված նամակներ» ֆիլմում
23.45 Կոնստանտին Վոյինովը, Եվենա Կոնդուլայնենը, Արիստարխ Լիվանովը «Առաջնակարգ համար գեներալի եւ իր սիրուհու համար»
01.35 Վարդես ռալլի 99
01.55 Թեժ սանդղակ

1 օգոստոս

10.05 Առավոտ լույս
10.15 Բարեւ
11.45 Շախմատ 64
12.00 Զինուժ
12.35 Շանսոնի դարը (2-րդ մաս)
13.20 Գ/Ֆ «Քվենտին Դուրվարդի արկածները»
15.00 Հեռուստաթատրոնի տեսադարանից. Մոռծել «Վտարանդիներ»
17.00 Հեռուստախաղ «Ֆորտ Բոյարի բանալիները»
18.50 Հեքիաթների դաշտ
19.30 Համով գրույց
19.55 Գաղտնամուտ
20.20 Բումերանգ
21.00 Կարճամետրաժ կինոնկար «Առնական»
21.50 8 1/2. Գ/Ֆ «Կարմեն»
23.55 Էդիթ Պիաֆ

Մշակույթ

19.00 Կինոնկար երեխաների համար. «Կախարդական պատմություն»
20.40 «Միասին»
21.15 Բալետ սառույցի վրա. Ռոբերտ Դանովայի «Օպերայի ուրվականը»
22.55 Միրեյլ Մաթիեսու
23.05 Մշակութային լրատու «Կիրակի»
23.40 Գեղարվեստական ֆիլմ «Արեւի կայսրություն»

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության», ծեքինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
12.05 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30 Գ/Ֆ «Անտառի ռազմիկը»
16.05, 17.30 Մուլտֆիլմ
16.20 Հեշագիծ
17.05 Գիտաստղեր
18.35 «Կորած աշխարհներ». «Խորտանացիների արշավները դեպի Լատինական Ամերիկա»
19.00 Գ/Ֆ «Էվիտա»
21.10, 23.00 Մի անգամ
21.30 Երաժշտական վերհուշ
22.00 Խուժան ալիք
22.30 «Յոթ հար» լրատվական-վերլուծական ծրագիրը
23.15 Գ/Ֆ «12 կատիկ»
1.15 ROCK NPAK

8.55 Գ/Ֆ «Մայրուղի» (դերերում Կ. Լավրով, Վ. Կուզնեցով, Լ. Գուրչենկո)
10.30 Դիսնեյ-ակումբ «Ձրահարսը»
11.00 Նորություններ
11.15 Կոխլովի «Անլուրջ նոթեր» ծրագիրը
11.35 Քանի դեռ բոլորը տանն են
12.10 Վաղորդյան աստղ
12.55 «Երալաշ»
13.05 Ծառայում եմ Ռուսաստանին
13.30 Նվագիր, հարմոն սիրելի
14.05 Գյուղական տեղեկատու
14.35 Սերիալ «Կուստոյի թիմի բոլոր ճանապարհորդությունները»
15.25 Ծիծաղի համայնապատկեր
16.00 Նորություններ
16.15 Առողջություն
16.45 Ճանապարհորդների ակումբ
17.30 Ամեն ինչ հնարավոր է
17.50 Դիսնեյ-ակումբ «Չիպն ու Դեյլը»
18.15 Դիսնեյ-ակումբ «Ալադին»
18.45 Համերգ «Յուրի Վիզբոր. թույլ տվեք հիշեցնել Ձեզ իմ մասին» (մասնակցում են Ս. Ժվանեցկի, Օ. Միտյաեւ, Ս. Գորոդնիցկի)
20.05 «Երալաշ»
20.20 Գ/Ֆ «Միայնակ կինը ցանկանում է ծանոթանալ» (դերերում Ի. Կուպչենկո, Ա. Ջբրուեւ)
22.00 Ժամանակ
22.35 Գ/Ֆ «Ցունգլիների գիրքը» (դերերում Դ. Ս. Լի, Կ. Էլվիս, Լ. Հեդի)
00.35 Ֆուտբոլի տեսություն
01.05 «Լուսամփոփ»
01.35 Վավերագրական սերիալ. «Մայք Համմեր. սպանիր ինձ, սպանիր ինձ»

9.00 Մուլտֆիլմ «Շապոկլյակ», «Վնասակար խորհուրդ»
9.30 Ծառայում եմ հայրենիքին
10.00 Գյուղական լուրեր
10.30 PTP-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 «Անշլագ» եւ ընկ.
12.25 Սանկյան շուրթերով
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրերի աշխարհը Լեոնիդ Կուրավլյովի հետ
13.55 Մուլտֆիլմ
14.05 Սերիալ «Տարզան. արկածների պատմություն», «Տարզանը եւ լճի զաղտնիքը»
15.00 Լուրեր
15.30 Դաշնություն
16.15 Թոք-շոու «Անուշ լինի»
17.10 Սերիալ «Օրենք եւ կարգեր»
18.05 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
19.05 Բրուս Ուիլիսը «Դեպի ազատություն վազողները» ֆիլմում (ԱՄՆ)
20.50 Նիկոլայ Կարաչենցովը, Լեոնիդ Յարմոլնիկը, Օլգա Կաբոն «Ցնորամիտները» ֆիլմում
22.40 «Կ-2»-ը ներկայացնում է
23.35 Հերքաղաքի բաժանմունք
00.05 Վարդես ռալլի-99
00.20 Կինոդահլիճ «Կ-2». Բրիջիտ Բարդոն, Միշել Պիկոլին «Արհամարհանք» ֆիլմում (Ֆրանսիա)

2 օգոստոս

17.00, 21.00, 24.00 Հայլուր
17.20 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
17.45, 19.00 Մուլտֆիլմ
18.00 «Մոխրոտը»
19.25 Փ/Ֆ «Հասակակիցներ»
19.40 21 րոպե
20.00 Հիփ շեքը
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տուն-տունիկ
21.40 Հեռուստակապալոգ
21.45 Այսօր
22.10 Գ/Ֆ «Չայչիկ»
23.40 Հենց այնպես
00.20 Ռուբիկոն+
Արբանյակային հեռարձակմամբ
2.00 «Իմ երկրորդ մայրը»
3.00 Բարի լույս, Հայաստան

Մշակույթ

19.00 Մուլտֆիլմ
19.10 Բնաշխարհ. «Կենդանիներն էլ են կասկածում»
19.35 Բարեւ, Շվեյցարիա
19.50 Արամ Խաչատրյան. հատված «Գայանե» բալետից
20.00 Մարզաշխարհն անցած շաբաթ
20.30, 01.15 Լրաբեր
21.05 «Միգապատ Աշտարակները»
22.00 Միրեյլ Մաթիեսու
22.05 Ընդունելության քննությունների օրագիր
22.15 Կանթեղ
22.50 Սինեմատոգրաֆ. «Ֆիլմն այսպես ստեղծվեց»
23.30 Գ/Ֆ «Մենք ենք, մեր սարերը»

19.00 Մուլտֆիլմ
19.30, 21.30, 23.30, 02.30 Սուրհանդակ
19.50 Ավետա
20.30 Աստարեզ
21.05 Հմայիլ
21.50 Գ/Ֆ «Ժամանակի գերի»
24.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 Գ/Ֆ «Քաղաքապետարան»
02.00 PIONEER

7.00 Բարի լույս
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 01.00 Նորություններ
10.15, 18.00 «Հանուն սիրո»
Արբանյակային հեռարձակմամբ
11.15 Հրաշքների դաշտ
12.15 Մարդը եւ օրենքը
13.15 Գ/Ֆ «Միայնակ կինը ցանկանում է ծանոթանալ»
14.50 Երալաշ
15.05 Մուլտսերիալ
15.30 Միասին
(11.00-16.00 Բիզնես TV հավելվածը)
16.15 «Չնեմարդ Հարրին»
16.40 Մուլտսեանս
16.50 Աստեղային ժամ
17.30 Մինչեւ 16 եւ ավելի
19.15 «Կոմսուհի դե Մոնսորո»
20.15 Մենք
20.55 «Միսս Մարփլ»
22.00 Ժամանակ
22.45 Գ/Ֆ «Հատուկ ուշադրության գոտում»
00.25 Հայացք
01.25 Գ/Ֆ «Քաղաքացի փախչողը», «Նախօրե»

8.00 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բոլորի շուրթերին
8.45 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.15, 19.55, 01.20 Հերքաղաքի բաժանմունք
10.45 Աղջիկներ փոստով
11.10 «Միլեդի»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.35 Լուրեր
12.35 «Փոքրիկ բախտաշերտիկը»
13.30 Իմ ընտանիքը
14.30 Խանութ՝ բազմոցին
15.30 «Անտոնելլա»
16.20 «Վայրի հրեշտակը»
17.10 Երաժշտություն, երաժշտություն...
17.20 Հոմեոպատիա եւ առողջություն
17.25 «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
18.55 Սերիալ «Մեր զաղտնիքի ամառը»
20.30 PTP-ի փոստը
21.45 Գ/Ֆ «Նուրբ խաբեություն»
23.30 Էդիտա Պիեխան «Աստղերի հրապարակում»
02.05 Վարդես ռալլի-99

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (569393, 581351), տեղեկագրքով (1200 դրամ), սկավառակով (3600 դրամ), INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am; armscape.com/spyur)

«Սփյուռ Սէծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1098 Տպաքանակ 4000 Ստորագրված է տպագրության 30. 07. 1999 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@